

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 2

Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

Θεμελιώδης ἀρετὴ δι' ἕκαστον χριστιανὸν εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. Εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς θεότητος, ἐφ' ὅσον ὁ Κύριος «ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν». Εἶναι ἀληθῶς ἀδαμαντίνη ἀρετὴ, τὴν ὁποίαν διδασκόμεθα, ὅταν μαθητεύσωμεν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ : «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι προῖός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ».

Ἐπὶ τῆς πέτρας τῆς ταπεινοφροσύνης ἐδράζεται τὸ θεῖον ἔργον τοῦ Πνευματικοῦ καὶ ἀπὸ αὐτῆν πηγάζει ἡ πνευματικότης του.

Ὁ ταπεινόφρων Πνευματικὸς ἔχει συνείδησιν τῆς ἀμαρτωλότητός του. Ἐπομένως αἰσθάνεται βαθύτατα τὴν ἀνάγκην τῆς πνευματικῆς του προαγωγῆς. Καταφεύγει ταπεινοφρόνως εἰς τὴν θεῖαν χάριν, ἡ ὁποία «τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ». Καλλιιεργεῖ τὸν χαρακτῆρά του, διότι ἀντιλαμβάνεται τὰς ἀτελείας του. Αἱ ἀγιαστικά του προσπάθειαι δὲν γινώριζον διακοπήν. Ἐξελίσσεται συνεχῶς, διότι ἐπιθυμεῖ νὰ εὐρίσκηται ὁλοκλήρως πλησιέστερον πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ τοιοῦτος Πνευματικὸς ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀνεπάρκειάν του καὶ ὅτι δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του. Ἔχει ἐπίγνωσιν τῶν ἀτελειῶν του καὶ επικαλεῖται πρὸς θεραπείαν αὐτῶν τὴν συνδρομὴν τῶν ἐμπειροτέρων Πνευματικῶν. Σπεύδει πρὸς συνάντησιν αὐτῶν. Ἐξομολογεῖται. Ἀνταλλάσσει μετ' αὐτῶν ἀπόψεις καὶ διαφωτίζεται διὰ τῶν πολυτίμων συμβουλῶν των ἐπὶ τῶν ἀναγκαστικῶν προβλημάτων. Θέτει μὲ ἄλλους λόγους ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔργον του ὀλόκληρον ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεγχον αὐτῶν. Πιστεύει εἰλικρινῶς, ὅτι δὲν εἶναι ὅλα τέλεια, ὅσα ἐνεργεῖ. Καὶ φιλοτιμεῖται νὰ ἐπανορθώσῃ κατὰ τὸ δυνατόν τὰ σφάλματά του. Νὰ τὰ περιορίσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον. Καὶ νὰ προφιλιάσσηται ἀπὸ μελλοντικῶν τοιούτων.

Ὁ ταπεινόφρων Πνευματικὸς δὲν ἀποβλέπει εἰς ὄντικα συμφέροντα. Δὲν ἐπιδιώκει τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων. Εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν θέλει νὰ γίνῃ μόνον. Ἐφαρμόζει τὸ τοῦ Ἀποστόλου

Παύλου: «εἰ ἄνθρωποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην» (Γαλ. Γ', 10). Ὡς πρὸς τοὺς ἄνθρώπους ἐν καὶ μόνον ἔχει κατὰ νοῦν. Νὰ τοὺς προαγάγῃ καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς Χριστόν. «Ἐκεῖνον δεῖ ἀξάνειν» ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Τὸ πρόσωπον τοῦ πνευματικοῦ μειοῦται καὶ κρύπτεται διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης. Δὲν θέλει «ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτοῦ» (Πράξ. Δ' 30). Ἀποφεύγει τὰς κολακείας καὶ τοὺς ἐπιτιμῶν, διότι διαβλέπει τὸν ἐξ αὐτῶν προερχόμενον κίνδυνον.

Ἐμβαθύνει ὁ τοιοῦτος Πνευματικὸς εἰς τοὺς λόγους τοῦ θείου Παύλου «τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντες ἑαυτῶν». Διὰ τοῦτο δὲν ὑποτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Δὲν τὰ ἐκλαμβάνει ὡς ἄβουλα ἀντικείμενα. Δὲν ἐξουσιάζει ἐπ' αὐτῶν ὡς κατακυριεύων αὐτῶν. Δὲν ἐπιβάλλει φορτία βαρῆα καὶ δυσβάστακτα. Δὲν ἀποστρέφεται τοὺς Χριστιανοὺς λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν των. Διότι πιστεύει ὅτι καὶ ὁ ἴδιος εἶναι ἁμαρτωλός. Θὰ ἀπεδεικνύετο Φαρισαῖος, ἐὰν θὰ ἔβλεπεν εἰς ἑαυτὸν μὲν ἀρετὰς καὶ ἠθικὴν τελειότητα, εἰς τοὺς ἄλλους δὲ ἐλαττώματα καὶ πτώσεις.

Θὰ ἀκούσῃ ὁ Πνευματικὸς καὶ κατηγορίας ἐναντίον του. Δὲν εἶναι σπάνιον φαινόμενον τὸ τοιοῦτον. Θὰ εἴπουν εἰς βάρος του ἐπὶ παραδείγματι «εἶναι ἀσθηρὸς... εἶναι ἐπιεικής .. θὰ ἀλλάξω Πνευματικόν, διότι αὐτὸς δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ» κ.λ.π.

Ποία θὰ εἶναι ἡ στάσις του ἐναντι αὐτῆς τῆς καταστάσεως; Θὰ θυμώσῃ; Θὰ ἐμπλακῇ εἰς ἀγῶνας, διὰ τὰ ἐξάρη τὸ ἔργον του;

Ἡ ταπεινοφροσύνῃ θὰ ἐμπνέῃ καὶ θὰ ἐνισχύῃ αὐτόν. Θὰ δίδῃ τὴν δύναμιν τῆς ὑπομονῆς καὶ θὰ ἀκαύῃ μετὰ προσοχῆς τὰ διατυπώμενα παράπονα. Προσέχει εἰς τὰς κατηγορίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἐξετάζει ἑαυτὸν καὶ οἰκοδομεῖται. Προσεύχεται καὶ προβαίνει εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν σφαλμάτων του.

Ὁ Πνευματικὸς ἐπίσης αἰσθάνεται χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, ὅταν πληροφορῆται τὰς ἐπιτυχίας τῶν συναδέλφων του. Δὲν στενοχωρεῖται, ὅταν πολὺς κόσμος τρέχῃ δι' Ἐξομολόγησιν πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἀντιθέτως δοξάζει τὸν Θεόν, διότι καὶ δι' ἄλλων ὀργάνων σφίζονται φοχαί. Τοιοῦτοτρόπως δὲν προσπαθεῖ νὰ μειώσῃ τὸ ἔργον των. Δὲν σκιάζει τὴν καλὴν φήμην των. Θεωρεῖ σκόπιμον καὶ ἐποφελῆ τὴν μετ' αὐτῶν συνεργασίαν. Παραπέμπει εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἐξ αὐτῶν περιπτώσεις δυσκόλους πρὸς διευθέτησιν. Εἶναι πράγματι χαριτωμένος ὁ ταπεινόφρων Πνευματικὸς καὶ εὐλογεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου τὸ ἔργον του.

Ἄρχμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΗΑΡΛΑΚΟΣ
 Διευθυντῆς τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως
 παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ρίξε μιὰ ματιά, σὲ παρακαλῶ, γιὰ αὐτοέλεγχο τώρα, στὸ Εὐχολόγιό σου, καὶ προχώρει στὰ τρομερὰ ἐρωτήματα καὶ στὰ ἐνόρκους ἀπαντήσεις ἐκείνου, ποὺ ἔρχεται νὰ βαπτισθῆ, γιὰ νὰ θυμηθῆς καὶ σύ μὲ τὴ σειρά σου, τί εἶπες, ὅπως κι' ἐγὼ καὶ κάθε Χριστιανός, μπροστὰ στὸ πετραχῆλι τοῦ Ἱερέως. Αὐτὲς οἱ ἀπαντήσεις εἶναι ὄρκος. Βέβαια, ὄρκος! Καὶ ναὶ μὲν τίς ἔδινε ὁ νουνός, γιὰτὶ ἐμεῖς δὲν καταλαβαίναμε τίποτε, ἀλλὰ τίς ἔδινε γιὰ λογαριασμό μας. Κατάλαβες: Ἡ μήπως, λόγῳ συνηθείας ἀπὸ τὴ συχνὴ χοῆσι καὶ ἐπανάληψι στὰ παιδιὰ ποὺ βάφτιζες καὶ βαφτίζεις τρέχει ἢ γλωσσά σου, χωρὶς τὸ μυαλό οὔτε τώρα ποὺ ὠρίμασε νὰ καταλαβαίνη; Πρόσεξε τώρα καλλίτερα, γιὰτί, αὐτὰ τὰ τρομερὰ ἐρωτήματα παίρνουν κῦρος καὶ ἀξία ἀμέσως μὲ τὴν ἐνηλικίωσι τοῦ παιδιοῦ, ποὺ δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης. Ἄν δὲν σὲ κατετόπισε καὶ δὲν σὲ διεφώτισεν ὁ ἀγράμματος νουνός σου θὰ ἔμαθες ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου, κι' ἂν οἱ γονεῖς σου ἦσαν ξύλα ἀπελέκητα ἀπ' αὐτῆς τῆς πλευρᾶς, ἔμαθες κάτι στὸ σχολεῖο σου ἢ τέλος πάντων δὲν ἔμεινες χωρὶς νὰ ξέρης τὴ σημασία τοῦ ἱεροῦ περιεχομένου των. Ἐπειτα καὶ τὸ γενικὸ χριστιανικὸ κλῆμα ποὺ ζήσαμε κιὶ ζοῦμε μᾶς φωτίζει κατὰ τρόπον μυστηριώδη καὶ μπαίνουμε στὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς μας ιδιότητος καὶ ζωῆς. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἔμεινες στὰ σκοτάδια καὶ δὲν ἔδειξες ἐνδιαφέρον τί θὰ εἶπῃ ὁ Χριστιανός, πάλιν ἐσὺ φταῖς καὶ μὴ τολμήσης νὰ τὸ ἀρνηθῆς, ἀφοῦ τόβαλες νὰ γίνης παπᾶς. Λοιπόν, τί διαβάξεις; Ρωτᾶς τὸ βρέφος μέσῳ τοῦ νουοῦ του: «Ἀποτάσσει τῷ Σατανᾷ; Καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ; Καὶ πάσῃ τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ;» Δηλαδή: Διώχνεις, ἀποστοφέφεις, κλωτσᾶς τὸ Διάβολο ἀπὸ μέσα σου μαζί κι' ὅλα τὰ ἔργα του, καὶ τοὺς συνεργάτες του καὶ τὴ λατρεία του καὶ ὅλο του τὸ σόι;» Εἶναι συντριπτικὸ τὸ ἐρώτημα, ἀγαπητέ μου. Καὶ δὲν γίνεται ἄσκοπα. Πρέπει ὁ ἄνθρωπος, πρὶν ἀκόμη γίνῃ Χριστιανός μὲ τὸ βάπτισμα, νὰ θελήσῃ ψυχικά, ἀβίαστα, ὅλως ἐλεύθερα δηλαδὴ, χωρὶς καταναγκασμὸ νὰ κυνηγήσῃ τὸ Διάβολο ἀπὸ μέσα του, ν' ἀπαρνηθῆ τὴ λατρεία του, νὰ κόψῃ

κάθε σχέσι και μ' ἐκείνους πού τοῦ μοιάζουν και τόν ὑπηρετοῦν.
Ἄν δὲν ὑπάρξουν αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις, Μυστήριον δὲν γίνεται.
Θὰ φύγη ἡ ἄρνησις πρῶτα ἀπὸ μέσα σου και θὰ ῥθῆ ἡ θέσις. Και
τοῦτο εἶναι ζήτημα ἐσωτερικόν, τῆς ἐλευθέρας βουλήσεώς σου πού
μπορεῖ νὰ εἰπῆ τὸ «ναί» ἢ τὸ «ὄχι». Και τὴν ἐλευθέρα βούλησι
τοῦ παιδιοῦ ἀντιπροσωπεύει ὁ νουνός του πού παίρνει και τίς
μεγάλες εὐθύνες, μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς του. Εἰς τὸ ἐρώτημα,
λοιπόν, τοῦ Ἱερέως, ἀπήντησες: «Ἀποτάσσομαι!» Τί λές, ἐσύ,
γι' αὐτό; Ἐχεις τὴ συνειδησί σου καθαρὴ, λευκὴ; Μπορεῖς, δηλα-
δὴ, ἂν αὐτὴ τὴ στιγμή σὲ καλέσῃ ὁ Θεός για νὰ ἐξοφλήσῃς τοὺς
λογαριασμούς σου, νὰ βγῆς ἀσπροπρόσωπος, ἀχρέωτος, νικη-
τῆς; ἢ μήπως — ὁ Θεός νὰ φυλάξῃ — πεταχτῆ τὸ δαιμόνιο και
σ' ἐξευτελίσῃ, ὑπενθυμίζοντάς σου πὼς πηγαίνετε μαζί ἀγκαζε
και αὐτὸς πάντα σ' ἐκερνοῦσε με τὸ κρασί τοῦ ἡθικοῦ θανάτου;
Ἡ τὴν ὥρα πού γονάτιζες μοσοστά στὸ Ἅγιο Θυσιαστήριον θυ-
μήθηκες τὴν πρώτη ἐκείνη ὑπόσχεσι, τὸν πρῶτο ὄρκο, ὥστε με
θάρρος, με παρρησία νὰ δέχῃσαι τὴ Χάρι τῆς Ἱερωσύνης σου;
Γιατί, εἶπαμε: Πρῶτα Χριστιανός ὁ παπᾶς. Δὲν μπορεῖ νὰ συνο-
δεύεται τὴ φοικτὴ ὥρα τῆς χειροτονίας του ἀπὸ τὸ γερο-Διά-
βολο πού σὲ μιὰ ἄκρη θὰ σκάξῃ ἀπὸ τὰ γέλια για τὸ θράσος του.
Σκέψου καλά ἐπάνω σ' αὐτὸ γιατί ἡ τυπικὴ σου «συμμαρτυρία»
δὲν θὰ σὲ σώσῃ, ἂν δὲν τηρήσῃς τὸν πρῶτο σου ὄρκο σὰν Χρι-
στιανός, και φορτωμένος με τὰ ἀνθρώπινα πάθη, ζήτησες τὴν
Ἱερωσύνη για νὰ ζήσῃς ἀπ' αὐτὴ σὰν ταπεινός συνηθισμένος ἐπαγ-
γελματίας. Θὰ καῖς και σὺ και θὰ πάρῃς στὸ λαιμό σου και τὴν
οικογένειά σου. Κάποιος συνάδελφός μας, ἄγαμος αὐτός, δια-
βάζοντας και ἀναπτύσσοντας τίς γραμμὲς τῆς ἀκολουθίας τοῦ
Ἁγίου Βαπτίσματος, ὑπέστη τέτοιον ἔλεγχο, ὥστε ἐθεώρησε
καλὸ ν' ἀπομακρυνθῆ και νὰ κλειστῆ στὸ Μοναστήρι, ἐνῶ στὸν
Κόσμο τὸ γεγονός τοῦτο προὔξενεσε κατάπληξι, γιατί τὸν ἤξεραν
τόσο εὐλαβῆ, προσεκτικὸ και πνευματικὸν ἄνθρωπον μεταξύ τους.
Γιατί τὸ ἔκαμεν αὐτό; Φαίνεται πὼς σὰν Χριστιανός, ἐπάτησε
τὸν ὄρκο του και ἔδοκίμασε τύψι στὴ συνειδησί του μετὰ τὴν
κληρικοποίησί του. Ἄξιος ἐπαίνου και συμπαθείας πού εἶχεν

αὐτὴ τὴν εὐαισθησία. Δὲν ὑπηρετοῦσεν ὁ ἄνθρωπος σὲ βωμὸ εἰδωλολατρῶν, ἀλλὰ στὸ φρικτὸ Γολγοθᾶ. Δὲν ἀνέβαζε βόδια, πρόβατα, τραγιά κλπ., σφάγια ἐκεῖ, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι καὶ εἰδωλολάτρες στὶς σιβάρες, νὰ εὐχαριστηθῇ ὁ Θεὸς μὲ τίς τσικνιές των, ἀλλὰ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, δεχόμενον τὴν λογικὴν λατρείαν καὶ μόνον.

Ἄλλὰ τὸ σπουδαῖο εἶναι πῶς ὁ Ἱερεὺς δὲν σταματᾷ στὸ πρῶτο ἐρώτημα. Ἐρωτᾷ καὶ πάλιν, ἂν πράγματι μέσα του, μὲ τὴν ψυχὴ του πῆρε τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν νὰ ξεγαντζωθῇ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Διαβόλου καὶ ἂν μὲ τὴ βούλησί του ἐξεγατζώθηκε: «Ἀπετάξω τῷ Σατανᾶ;» Δὲν εἶναι ἀπλὸ τὸ ἐρώτημα. Ἡ ἀπάντησι δόθηκε καταφατικὴ καὶ μὲ πλήρη συναίσθησι τῆς καταφάσεως αὐτῆς: «Ἀπεταξάμην!» Αὐτὰ εἶπες καὶ σὺ καὶ ἐγὼ σὰν Χριστιανοί, πρὶν γίνουμε κληρικοί. Εἶπαμε, ἀδελφέ, τὴν ἀλήθεια; Φανήκαμε συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀπάντησι; Διώξαμε τὸ Διάβολο ἀπὸ κοντὰ μας; Πολεμήσαμε θετικά, μὲ σύστημα, μὲ ἀποφασιστικότητα τὰ ἔργα του; Δεῖξαμε μὲ τίς σκέψεις μας, μὲ τὰ λόγια μας, μὲ τὰ ἔργα μας πῶς εἴμαστε ἐχθροὶ τοῦ Διαβόλου καὶ δὲν θέλουμε ὄχι ἀπλῶς νὰ τὸν ἰδοῦμε μὲ τὰ μάτια μας, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀκούσουμε γιατί, ἀλλιῶς, θὰ εἴμαστε προδότες μιᾶς πίστεως ποῦ ὠμολογήσαμε, ἐνὸς ὅρκου ποῦ ἐπίσημα ἐδώσαμε. Σιχαθήκαμε τὸ Διάβολο σὰν βρώμικο τετράποδο, τὸν φτύσαμε ὅταν μὲ σαρκασμὸ γελοῦσε καὶ μὲ τὴν κιθάρα του ἤλθε νὰ μᾶς γλεντήσῃ κατὰ τὸ δικό του, ποῦ ξέρει, τρόπο; Ἡ μήπως αὐτὰ ἔμειναν μονάχα θεωρία καὶ στὴν πράξι δὲν ἠθελήσαμε νὰ τοῦ χαλάσουμε τὴν κουμπαριά; Γιατὶ, ἂν στὴν πραγματικότητά δὲ σιχαθήκαμε τὸ Διάβολο καὶ δὲν τὸν ἐφτύσαμε μὲ ἀποστροφή κατὰ πρόσωπο, καὶ ἐτολήσαμε νὰ γίνουμε Ἱερεῖς, γνῶριζε πῶς θὰ μᾶς σιχαθῇ διπλᾶ ὁ Χριστός, ἀποστρέφοντας Αὐτὸς τὸ πρόσωπό Του ἀπὸ τὴν προδομένη Ἱερωσύνη. Μὴ μελαγχολῆς. Θὰ εἰποῦμε μεταξύ μας ὅλα τὰ σωτήρια.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

Η ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΥ ΙΕΡΕΑ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

“Όταν ἐπήγαμε κάποτε στὸ νησί τῆ Σάμο, συναγροικηθήκαμε στὸ κοινόβιο, πού τὸ λένε τοῦ Χαρίζενου, μὲ τὸν ἡγούμενό του τὸν ἀββᾶ Ἰσίδωρο, πού ἦτανε ἄνθρωπος ἅγιος καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπη γιὰ τὸν καθένα· καὶ τὸν ἐστόλιζε ἀπλοϊκότητα παιδιοῦ καὶ ἀμέτρητη ταπεινωσύνη καὶ συγκατάβαση. Αὐτὸς δέ, λίγο καιρὸ κατόπιν, ἐγένηκε καὶ δεσπότης σὲ μία πολιτεία τῆς Σάμου πού λέγεται Σαβιές· καὶ μᾶς διηγήθηκε καὶ μᾶς εἶπεν τὴν παρακάτω ἱστορίαν.

— Ὅκτὼ μίλια περίπου μακρὰ ἀπὸ τὴν πόλη βρίσκεται ἓνα ὑποστατικὸ πού ἔχει στὴν περιοχὴ του καὶ μίαν Ἐκκλησίαν. Εἶχε λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἓνα ξεχωριστὸ καὶ περίφημον ἱερέα, πού οἱ γονοὶ του τὸν ἐπάντρεψαν στανικά του, ἂν καὶ αὐτὸς δὲν τῶθελε καθόλου.

Κι’ ὅμως αὐτὸς, ὄχι μονάχα δὲν παρασύρθηκε ἀπὸ τὴ δολερὴν εὐχαρίστηση τῆς ἡδονῆς, μολονότι καὶ νέος ἦτανε καὶ εἶχε συνδεθῆ μὲ τὴ γυναίκα του νόμιμα, ἀλλὰ τὴν ἔπεισε κι’ αὐτὴ νὰ ζήσῃ μαζί του μὲ ἀγιότητα καὶ μὲ σωφροσύνη. Ἀποστηθίσανε λοιπὸν τὸ Ψαλτήρι καὶ ὅταν ἐγινότανε θεία λειτουργία, ἐφάλλανε καὶ οἱ δύο τους μαζί στὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ τὴν ἀγιότητά τους καὶ τὴν παρθενικότητά τους αὐτὴ τῆ διατηρήσανε ἀμόλευτη ὥσπου ἐγέρασαν.

Αὐτὸν λοιπὸν τὸ σεβάσμιον ἱερέα κάποτε τὸν ἐσυκοφαντήσανε στὸ Δεσπότη, μὲ κάποια ψεύτικη διαβολή. Κι’ ἐκεῖνος, μὴ ξέροντας τίποτες γιὰ τὴν ἀγία του ζωὴ, ἔστειλε καὶ τὸν ἔφεραν ἀπὸ τὸ ὑποστατικὸ στὸ Ἐπισκοπεῖο, καὶ τὸν παράδωκε γιὰ νὰ φυλακισθῆ, στὸ μέρος ἐκεῖνο πού συνήθιζαν νὰ κλείνουν καὶ νὰ

φρουροῦν τοὺς κληρικοὺς ποὺ ἔπεφταν σὲ παραπτώματα.

“Ὅταν λοιπὸν ἦτανε κλεισμένοις μέσα σ’ ἐκείνη τῇ φυλακῇ, ἦλθε καὶ ἡ ἀγία ἡμέρα τῆς Κυριακῆς. Καὶ τότες, ἀπὸ βραδύς, παρουσιάσθηκεν ἔμπρὸς του μέσα στὴ νύκτα ἓνας νέος ποὺ ἦτανε πάρα πολὺ ὠραῖος καὶ ποὺ τοῦ εἶπε.

— Σήκω ἐπάνω, Γέροντά μου. Γιατὶ εἶναι ὥρα ποὺ πρέπει νὰ πᾶς στὴν Ἐκκλησιά σου, καὶ νὰ κάνης, ὅπως πάντα, τὴν ἀγία προσκομιδῇ.

— Πῶς νὰ πάω — τ’ ἀπάντησε — ἀφοῦ εἶμαι φυλακισμένος ἐδῶ μέσα;

Κι’ ἐκεῖνος τοῦ εἶπε:

— Ἐγὼ θὰ σοῦ τὴν ἀνοίξω τῇ φυλακῇ σου. Σήκω λοιπὸν κι’ ἀκολούθα με.

Κι’ ἀμέσως ἀνοίξε τῇ φυλακῇ κι’ ἐβγῆκε πρῶτος αὐτός, κι’ ἐβάδιζε μαζί του, ὥσότου ἔφθασαν ὡς ἓνα μίλι μακρὰ ἀπὸ τὸ ὑποστατικό.

“Ὅταν λοιπὸν ἐξημέρωσε, ὁ φρουρὸς ποὺ τὸν ἐφύλαγε ἔσκυψε καὶ εἶδε πῶς δὲν ἦτανε μέσα στὴ φυλακῇ. Καὶ σὰν ἔφαξε καὶ δὲν τὸν βρῆκε, ἀνέβηκε στὸ Δεσπότη καὶ τοῦ εἶπε πῶς ἐδραπέτεψε — «Κι’ ὅμως, τοῦ ἔλεγε, ἐγὼ τὸ ἐκρατοῦσα πάντα τὸ κλειδὶ ἐπάνω μου!» Ἐνόμισε λοιπὸν ὁ Δεσπότης πῶς ἔφυγε κρυφά· κι’ ἐφώναξε εὐθύς ἓνα παιδί ἀπ’ αὐτὰ ποὺ ὑπηρετοῦσαν στὸ ἐπισκοπεῖο καὶ τοῦ εἶπε:

— Νὰ φύγης ἀμέσως· καὶ νὰ πᾶς νὰ ἰδῆς, ἂν βρῖσκεται ὁ παπᾶς στὸ ὑποστατικό του. Κι’ ἂν τυχὸν πράγματι εἶναι ἐκεῖ, νὰ μὴν εἰπῆς καὶ νὰ μὴν κάνης τίποτα παρὰ νὰ γυρίσης πίσω.

Ἐφυγε λοιπὸν τὸ παιδί, κι’ ἐπῆγε καὶ τὸν βρῆκε νᾶναι στὴν Ἐκκλησιά του καὶ νὰ προσκομίζῃ. Κι’ ἐγύρισεν ἀμέσως καὶ εἶπε στὸ Δεσπότη.

— Ἐκεῖ βρῖσκεται, Δεσπότη μου. Καὶ τῇ στιγμῇ ποὺ ἔφθασα, αὐτὸς ἐπροσκόμιζε.

Ὁ Δεσπότης λοιπὸν ἐθύμωσε τότε πολὺ περισσό-
τερο μαζί του. Κι' ὠρκίσθηκε, πὼς ταχινά, μόλις ξη-
μερώση, θὰ στείλῃ νὰ τὸν φέρῃ μὲ τὸ ζόρι καὶ πὼς θὰ
τὸν πομπέψῃ.

Τῇ νύκτα ὅμως τῆς Κυριακῆς ἐφανερώθηκε στὸν
ιερέα ὁ ἴδιος νέος ποῦ τοῦ εἶχε ξαναφανερωθῆ καὶ προ-
τήτερα καὶ τοῦ εἶπε.

— Σήκω νὰ ξαναπαῶμε πίσω στὴν πόλη κι' ἐκεῖ
ποῦ σὲ εἶχε βάλει ὁ Δεσπότης.

Καὶ πιάνοντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν ἔφερε πίσω,
καὶ τὸν ἀφῆκε μοναχό του μέσα στὴ φυλακὴ, χωρὶς
νὰ πάρῃ καθόλου εἶδηση ὁ φύλακας ποῦ ἐφρουροῦσε.

Τὸ πρωτὶ λοιπὸν τῆς Δευτέρας ἔμαθεν ἀπὸ τὸ φύ-
λακα αὐτὸν ὁ Δεσπότης, πὼς ὁ ἱερέας εὐρέθηκε πάλι
κλεισμένος μέσα σιτὴ φυλακὴ. Τὸ πὼς ὅμως ἐγίνηκεν
αὐτό, ὁ φύλακας ἀποροῦσε καὶ δὲν ἤξερε πὼς νὰ τὸ
ἐξηγήσῃ.

Ἔστειλε λοιπὸν ὁ Δεσπότης, καὶ τὸν ἔφεραν ἐμ-
πρὸς του· κι' ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἱερέα,
πὼς τὸ κατώρθωσε νὰ βγῆ καὶ νὰ ξαναμπῆ μέσα στὴ
φυλακὴ, χωρὶς νὰ πάρῃ καθόλου εἶδηση ὁ φύλακας του.
Κι' αὐτὸς τοῦ ἀπάντησε.

— Ἐνα παιδί, Δεσπότη μου, λαμπροφορεμένο καὶ
πάρα πολὺ ὠραῖο, καὶ ποῦ ἔλεγε πὼς ἦτανε ἀπὸ τὸ
προσωπικὸ τοῦ Ἐπισκοπέου, αὐτὸ μ' ἀνοιξε τὴν
πόρτα τῆς φυλακῆς. Κι' αὐτό, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κανένας
λόγος, μὲ συντρόφεψε κι' ὡς ἓνα μίλι μακριὰ ἀπὸ τὸ
ὑποστατικὸ μου. Καὶ πάλι τὸ ἴδιο ἤλθε ἀπόψε τὸ βράδυ
καὶ μ' ἔφερεν ἕως ἐδῶ, καὶ μὲ ξανάβαλε μέσα στὴ
φυλακὴ.

Ἔφερε λοιπὸν ὁ Δεσπότης ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ Ἐπι-
σκοπέου του, μὰ ὁ ἱερέας δὲν ἀνεγνώρισε σὲ κανένα
ἀπ' αὐτὰ τὸ νέο ποῦ τὸν ὠδηγοῦσε.

Τότε ὁ Δεσπότης ἐκατάλαβε, πὼς αὐτὸς ἦτανε

Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, πού ἠθέλησε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, νὰ μὴ μένη κρυφὴ καὶ ἄγνωστη ἡ ἀρετὴ τοῦ ἱερέα. Ἀλλὰ νὰ τὴ μάθουν ὅλοι. Καὶ νὰ δοξάζουν τὸν ἅγιον Θεό, πού δοξάζει καὶ τιμᾷ τοὺς ἁγίους του.

Καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τὸν ἐστήριξε ἀκόμη περισσότερο στὴν πίστη του. Καὶ ἀφῆκε τὸν ἱερέα ἐλεύθερο, ἀφοῦ τοῦ ἐφάνέρωσε πολλὴ τιμὴ καὶ ἀγάπη. Κι' ἐφώναξε τοὺς συκοφάντας του καὶ τοὺς ἐπετίμησε πάρα πολὺ.

Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΥΝΗ ΕΝΟΣ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΣΚΗΤΗ

Ἐνας ἅγιος Γέροντας ἠσύχαζε στὴ Λαύρα τῶν Πυργινῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ ἠγούμενός της ἀφῆκε χρόνια στοὺς ἀδελφούς, ἐζήτησαν αὐτοὶ νὰ τὸν κάμουν ἐκεῖνον Ἠγούμενο, γιατί ἦτανε μεγάλος στὴν ἀρετὴ καὶ Θεαγάπητος.

Ὁ Γέροντας ὅμως τοὺς παρακαλοῦσε καὶ τοὺς ἔλεγε.

— Αφήσετέ με, ἀδελφοί μου, νὰ κλαίω τὶς ἁμαρτίες μου. Γιατὶ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς δὲν ἔχω τέτοια μπόρεση νὰ πάρω ἐπάνω μου τὴν εὐθύνη γιὰ καμμιά ψυχὴ. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ ταιριάζει στοὺς μεγάλους Πατέρες, πού ἔχουνε μαθητέψει κοντὰ στὸν ἅγιο Ἀντώνιο καὶ στοὺς ἄλλους μεγάλους ἀσκητές.

Καθημερινῶς λοιπὸν δὲν τὸν ἄφηναν ἡσυχον οἱ ἀδελφοὶ καὶ δὲν ἔπαυαν ἀπὸ τὸ νὰ τὸν παρακαλοῦν. Αὐτὸς ὅμως δὲν τὸ παραδεχότανε μὲ κανένα τρόπο.

Ὅταν ὅμως τὸν ἐπαραζόρισαν καὶ εἶδε πὼς ἐστένεψαν τὰ πράγματα, τοὺς ἐφώναξεν ὅλους καὶ τοὺς εἶπε.

— Αφήσετέ μου, ἀδελφοί μου, διορία τρεῖς ἡμέρες μονάχα γιὰ νὰ προσευχηθῶ καὶ νὰ παρακαλέσω τὸ Θεό. Καὶ ὅτι εἶναι τὸ ἅγιο θέλημά του, αὐτὸ καὶ θὰ γίνῃ.

Τότε δὲ πού τοὺς εἶπεν αὐτὰ ἦτανε Παρασκευή.

Καὶ στὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς ἀναπαύθηκε στοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ.

ΠΩΣ ΕΠΟΛΕΜΗΣΕΝ ΕΝΑΣ ΑΣΚΗΤΗΣ
ΤΟΝ ΔΑΙΜΟΝΑ ΠΟΥ ΤΟΝ ΕΠΕΙΡΑΖΕ

Μᾶς διηγήθηκε κάποιος γέροντας, πὺς τοῦ ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Ἡλιώτης, ὅτι στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἐζοῦσεν ἓνας κελλιώτης, ποὺ ἦτανε μεγάλος ἀσκητῆς καὶ ποὺ τὸν ἐπολεμοῦσεν ὁ δαίμονας τῆς φιληδονίας.

Κάποια λοιπὸν ἡμέρα ποὺ τὸν ἐπιλάτευε βασανιστικά, ὁ γέροντας παραστενοχωρέθηκε καὶ εἶπε στὸ δαίμονα.

— Πότε, τέλος πάντων, θὰ μ' ἀφήκης ἤσυχο; Πᾶψε, ἐπὶ τέλους, νὰ θέλῃς νὰ γεράσης κι' ἐσὺ μαζί μου.

Παρουσιάσθηκε λοιπὸν τότες ἔμπρὸς του ὀλοφάνερα ὁ δαίμονας καὶ τοῦ εἶπε:

— Ὅρκισου μοῦ, ὅτι δὲν θὰ τὸ πῆς σὲ κανένα αὐτὸ ποὺ θὰ σοῦ εἰπῶ, καὶ τότε θὰ πάψω νὰ σὲ πολεμῶ.

Καὶ ὁ γέροντας ὠρκίσθηκε, μ' αὐτὰ τὰ λόγια.

— Μὰ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ, ποὺ ἔχει τὸ θρόνο Του ἐπάνω στοὺς οὐρανοὺς, δὲν θὰ ξεστομίσω σὲ κανένα αὐτὰ ποὺ θὰ μοῦ εἰπῆς.

Καὶ ὁ δαίμονας τότε τοῦ εἶπε:

— Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα, ποτέ σου πλεόν νὰ μὴν προσκυνήσης τὴν εἰκόνα αὐτῆ· κι' ἐγὼ θὰ σταματήσω εὐθὺς ἀπὸ τὸ νὰ σὲ πολεμῶ.

Καὶ ἡ εἰκόνα αὐτῆ εἶχε ζωγραφισμένη ἐπάνω τῆς τῆ Δέσποινά μας τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο, ποὺ βαστοῦσε τὸν Κύριό μας, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Σὰν τᾶκουσε δὲ αὐτὸ ὁ ἀσκητῆς εἶπε στὸ δαίμονα — "Ἀφῆσέ με, καὶ θὰ σκεφθῶ.

Τὴν ἄλλη λοιπὸν ἡμέρα τὰ ἐμήνυσε ὅλα αὐτὰ στὸν ἀββᾶ Θεόδωρο τὸν Ἡλιώτη, ποὺ καὶ μᾶς τὰ διηγήθηκε καὶ ποὺ τότε ἠσύχαζε στὴ Λαύρα τοῦ Φεράν· κι'

ὅταν αὐτὸς ἐπῆγε κοντά του, τοῦ τ' ἀνιστόρησεν ὅλα.
Ὁ δὲ γέροντας τοῦ εἶπε;

— Πραγματικά, ἀββᾶ μου, ἔπεσες μέσα σὲ πα-
γίδα, ἐπειδὴ ὠρκίσθηκες. Ὅμως φρόνιμα πολύ, ἔκαμες
ποὺ ἐπῆρες πίσω τὸν ὄρκο σου. Γιατὶ σὲ συμφέρει
καλύτερα, τὸ νὰ μὴν ἀφήσης σπίτι τῆς ἀμαρτίας ποὺ
ὑπάρχει στὴν πολιτείαν αὐτὴ ποὺ νὰ μὴν πᾶς σ' αὐτό,
παρὰ ν' ἀρνηθῆς τὸ νὰ προσκυνᾷς τὸν Κύριό μας Ἰη-
σοῦ Χριστὸν καὶ τὴν ἀγία Του Μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ τὸν ἐστήριξε καὶ τὸν ἐδυνάμωσε καὶ
μ' ἄλλα περισσότερα λόγια, ἐξαναγύρισε στὸν τόπο
του.

Παρουσιάσθηκε λοιπὸν πάλιν ὁ δαίμονας στὸν
ἀσκητὴ καὶ τοῦ εἶπε:

— Βρὲ κακόγερε, τί καμώματα εἶναι αὐτά; Δὲν
μοῦ ὠρκίσθηκες πῶς δὲν θὰ εἰπῆς σὲ κανένα τίποτα;
Σοῦ λέω λοιπὸν, παληόγερε, πῶς θὰ δικασθῆς σὰν
ἐπίορκος στὴν ἡμέρα τῆς Κρίσης.

Καὶ ὁ ἀσκητὴς τοῦ ἀποκρίθηκε.

— Τὸ ξέρω βέβαια καλὰ καὶ πῶς ὠρκίσθηκα καὶ
πῶς ἐφάνηκα ἐπίορκος. Τὴν ἐπιορκία μου ὅμως τὴν
ἔκαμα πρὸς τὸν Κύριό μου καὶ πρὸς τὸν Δημιουργό μου.
Ἐσένα δὲ ποτέ μου δὲν θὰ σ' ἀκούσω. Καὶ νὰ τὸ ξέρης
πῶς ἐσὺ θὰ τιμωρηθῆς καὶ γιὰ τὴν κακοσυμβουλία ποὺ
μούδωκες καὶ γιὰ τὴν ἐπιορκία μου αὐτὴ. Γιατὶ ἐσὺ
εἶσαι ὁ αἴτιος καὶ γιὰ τὰ δύο.

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

— «*Αμεινον ἦν τῷ Ἡρώδη τὸν ἐπ' αὐτοῦ δοθέντα ὄρκον
παραβῆναι, ἢ τὸν προφήτην κατατομῆσαι.*

(*Ἰωάννης Δαμασκηνός*).

— «*Αἰσχρὸν καὶ παντελῶς ἀνόητον ἑαυτοῦ κατηγορεῖν, ὡς
ἀναξίου πίστεως, καὶ τὴν τῶν ὄρκων ἀσφάλειαν ἐπιφέρεσθαι.*

(*Μ. Βασίλειος*).

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

**Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΩΣ ΤΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ**

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΗΣΑΚΙ ΚΑΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΤΗΡΗΤΑΙ ΤΩΝ.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν ἓνα ἀπὸ τοὺς ἐφετεινοὺς ἐπαίνους τῆς τὸν ἀπένειμε σὲ μία μικρὴ τοπικὴ ἐφημεριδοῦλα — τὴν «Σίφνο» — γιὰ τὴν μακρὰ καὶ ἀνελλιπῆ σταδιοδρομίαν τῆς κατάρθωσε νὰ ἐμφυσηθῆσθε τοὺς ἀναγνώστας τῆς τὴν ἀγάπῃ πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ πολιτισμένου αὐτοῦ Κυκλαδικοῦ νησιοῦ. Ὁ ἔπαινος τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας ἀποτελεῖ τὴν πλέον πανηγυρικὴ ἀναγνώρισιν τῆς σημασίας ποὺ ἀποδίδεται εἰς τὴν παράδοσιν. Ἔθνη καὶ λαοὶ δίχως παράδοσιν ἐστάθησαν ἀδύνατο νὰ μεγαλοουργήσουν καὶ νὰ φθάσουν σὲ ἓνα ἐπίπεδο ἀνώτερον. Ἡ παράδοσις, γιὰ κάθε λαόν, στάθηκε ἡ ἀναμμένη φλόγα μπροστὰ στὸ βωμὸν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ζωῆς του. Κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς φλόγας αὐτῆς ἀνεπήδησε πάντοτε τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐκδήλωσις, ποὺ συνετέλεσαν στὴν ἀξιοθαύμαστον ἐπιβίωσιν τῶν λαῶν. Ἡ παράδοσις γιὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν ἐστάθηκε στὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων μιὰ πραγματικὴ θρησκεία. Βάθρο γιὰ τὴν μεγαλοουργίαν καὶ τὴν ἀκλόνητον ἐπιβίωσιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἡ ἐξόρμησις τῆς φυλῆς, σὲ κάθε ἐκδήλωσίν της, εἶχε συνοδοιπόρον καὶ σύμμαχον πάντοτε τὴν παράδοσιν ὑπὸ κάθε μορφῇ. Ἡ δημιουργία τῆς παραδόσεως κάθε λαοῦ ὑπῆρξε καὶ εἶναι τὸ ἀγκάλιασμα τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μὲ τὶς συνθῆκας, ποὺ προσφέρει ἡ φύσις καὶ οἱ συνθῆκας τῆς ζωῆς. Τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα συνθέτουν ἓνα πλαίσιο, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἀναπηδᾷ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς ὑπὸ πολλαπλῆ διαφοροτικῆ μορφῇ. Τὸ βουνόν, ἡ θάλασσα, ἡ ὑπαιθρὸς χώρα, ὑπὸ τὴν ἰδικήν τους ξεχωριστὴν μορφῇ, δένουν τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν ψυχὴν τους καὶ δημιουργοῦν τὴν ἰδικήν τους ἀτμόσφαιραν, ποὺ εἶναι ἡ παράδοσις τοῦ λαοῦ κάθε περιοχῆς. Τὸ ἑλληνικόν χωριόν καὶ τὸ ἑλληνικόν νησί, μέσα εἰς τὸ σύνολον τῶν γενικωτέρων ἀκαταλύτων παραδόσεων τῆς φυλῆς, ἔχουν δημιουργημένους καὶ τὶς δικὰς τους τοπικὰς παραδόσεις, ποὺ τὶς εὐλαβοῦνται καὶ τὶς διατηροῦν ὡς ἄσβεστη

ἱερὴ φλόγα. Αὐτὰ τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροὶ κάθε ἑλληνικοῦ χωριοῦ καὶ νησιοῦ καὶ αὐτὴ ἡ ἐμφάνισις τῶν ἀνθρώπων τους, μὲ τὶς ἰδιαίτερες φορεσιές, δημιουργοῦν τὴν παράδοσι πού σφικτοδένει τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ τοπίου καὶ κρατοῦν ἄσβεστη τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης πρὸς ὅ,τι εἶναι Ἑλλάδα.

*

Συνέχεια ἀρχαίων ἑλληνικῶν καὶ οἱ σύγχρονες παραδόσεις κάθε τόπου ἑλληνικοῦ. Ἡ Ροῦμελη, ἡ Μάνη, ἡ Κρήτη, ἡ Ἡπειρος, τὰ αἰγιοπελαγίτικα νησιά, κ' ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἀκόμη περισσότερο ἴσως τὰ μικρὰ νησιά τῶν Κυκλάδων, διατηροῦν δικές τους παραδόσεις, πού καθὼς ἐκδηλώνονται ὑπὸ διάφορες μορφές ἐνώνουν ὅμως ἀδιάσπαστη τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ φωτίζουν μὲ τὸ φῶς τῆς φλόγας τους τὴν ἔκφρασι τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαίρετης φυλῆς. Αὐτὲς τὶς ἑλληνικὲς παραδόσεις «κουβαλᾶνε» στὴν ψυχὴ τους σὰν ἅγια τῶν ἁγίων τὰ παιδιὰ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ὅταν ἡ σκληρὴ ἀνάγκη τὰ ὑποχρεῶνῃ νὰ ξηνητευθοῦν καὶ νὰ δημιουργήσουν ἄλλη συμβατικὴ δεῦτερη πατρίδα, μακριὰ ἀπὸ τὴν μεγάλη γενέτειρά τους ἑλληνικὴ πατρίδα. Ἐφέστιοι θεοὶ καὶ οἱ παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ νησιοῦ. Καὶ στὶς στιγμὲς τῆς μεγάλης ἐθνικῆς συμφορᾶς, στὸ τραγικὸ ξερρίζωμα μεγάλου τμήματος τοῦ γένους, οἱ κατατρεγμένοι καὶ ξερρίζωμένοι ἀδελφοὶ Ἕλληνες μαζὶ μὲ τὰ εἰκονίσματα καὶ τὰ κόκκαλα κάποιων ἁγίων των δὲν ἐλησμόνησαν νὰ φέρουν στὴν ἐλευθέρη μητέρα πατρίδα τους καὶ ὅ,τι ἦταν παραδόσεις τοῦ τόπου πού ἀφῆκαν. Τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροὶ τους συνοδεύουν τὴ θλιβερὴ τους ἔξοδο καὶ τὴν πορεία πρὸς τὴν αὐτοξορία ὡς οἱ καλλίτεροι παρήγοροι σύντροφοι, γιατί ἦταν ἀκλόνητα συνδεδεμένα μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ψυχὴ τους ὡς παραδόσεις ἑλληνικῆς. Οἱ ἀρνηταὶ τῆς ιδέας τῶν παραδόσεων εἶναι ἀρνηταὶ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου ἑαυτοῦ των. Τὸ ἑλληνικὸ νησι καὶ τὸ ἑλληνικὸ χωριὸ αἰσθάνονται βαθύτερα τὴν χαρὰ τῆς παραδόσεως καὶ τὴν ζοῦν μὲ τὶς πλέον χαρούμενες ἐκδηλώσεις. Τὰ πανηγύρια, οἱ τοπικὲς γιορτές, τὰ ἔθιμα τῶν γάμων, οἱ θρησκευτικὲς τελετές, ἀκόμη καὶ οἱ σπονδῆς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρχαίου θεοῦ Βάκχου ἔχουν ἕνα δικό τους

χρῶμα καὶ κλείνουν μιὰ δική τους ψυχὴ, ποὺ εἶναι ἡ δημιουργημένη παράδοσις κάθε τόπου καὶ κάθε λαοῦ.

*

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχει δημιουργημένες παραδόσεις κι' αὐτή, ποὺ ἡ ἀκτινοβολία τους εἶναι πλέον ἢ φωτεινὴ μέσα στοῦ σύνολο τῶν ἄλλων ἐθνικῶν, ἱστορικῶν, οἰκογενειακῶν καὶ ἐθίμων καὶ ἠθῶν. Ἀπονέμοντας ἔπαινο ἢ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν στήν τόσοσιν συμπαθῆ καὶ ἀξιανὰ γνωστὴ κυκλαδίτικη τοπικὴ ἑφημερίδα, τὴν «Σίφνο», ἀνεγνώρισε καὶ ἐτίμησε τὴν πίστι τῶν ἀνθρώπων ἑνὸς ἑλληνικοῦ νησιοῦ σὲ ὅ,τι παρέλαβον καὶ διετήρησαν ὡς ψυχικὴ παρακαταθήκη καὶ ὡς ἑλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ ἔκφρασι. Αὐτὴν τὴν πίστι καὶ τὴν προσήλωσι πρὸς τὴν ἐθνικὴ καὶ χριστιανικὴ κληρονομία, ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ σεβασμοῦ τῶν παραδόσεων, θὰ τὴν συναντήσῃ κανεὶς καὶ σὲ ὅλα τὰ ἑλληνικὰ νησιά καὶ σὲ πλῆθος ἄλλο ἑλληνικῶν μεγάλων πόλεων μὲ τὶς ἀποστεωμένες ιδέες σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀγνότητα τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ποὺ βρίσκουν οἱ περισσότεροὶ ἐξ αὐτῶν μιὰν δροσιστικὴ ἀνακούφισι ζῶντος, γιὰ λίγες ὥρες ἔστω, κοντὰ σὲ μιὰ ζωὴ ποὺ ἡ ἀτμόσφαιρά της ἀνοδίνει τὸ ἄρωμα τοῦ ἀνθους τῶν παρὰδόσεων. Αὐτὴν τὴν ἀτμόσφαιρα τὴν ἀναπνέουν κάποτε καὶ οἱ ξένοι ἔσοι ἐπισκέπτονται τὴν χώραν μας. Μὲ τὶς ἰδικές τους παραδόσεις οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτοὺς βρίσκουν ὅμως στὶς ἰδικές μας τὶς ἑλληνικὲς τὸ χρῶμα καὶ τὴν ἔκφρασι μιᾶς εἰδυλλιακῆς ὁμορφιᾶς ποὺ εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ὡς ψυχῆς ἠρωϊκῆς εὐγενικῆς καὶ ρομαντικῆς. Καὶ ἐγκαταλείποντας τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδίως τὸ ἑλληνικὸ νησί καὶ τὸ ἑλληνικὸ χωριὸ δοκιμάζουσιν συγκίνησι, καὶ νομίζουσιν ὅτι τοὺς ἀκολουθεῖ γιὰ πολὺ καιρὸ καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τὰ ἑλληνικὰ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἔκφρασις ἡ ἑλληνικὴ ἡ ἐδραιωμένη καὶ ἐκπροσωποῦμένη ἀπὸ τὰς παραδόσεις.

Τὴν σημασία αὐτὴν ἀνεγνώρισε πανηγυρικὰ ἡ Ἀκαδημία τοῦ ἄστεως τῆς Παλλάδος. Καὶ μὲ τὸν ἔπαινον της ὡσάν νὰ ὑπενθύμιζε στοὺς Ἕλληνας: «Κλείσε μέσα σου τὴν ἑλληνικὴν παράδοσι γιὰ νὰ αἰσθανθῆς περισσότερο τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ δοκιμάσῃς τὴν χαρὰ τῆς ἐκδηλώσεως μιᾶς ὠραίας καὶ ἀκατάλυτης ψυχῆς: τῆς Ἑλληνικῆς.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

Ο ΛΟΥΝΙΚ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ

Τὸν τελευταῖον αὐτὸ καιρὸ ἡ προσοχὴ ὅλου τοῦ κόσμου ἔχει συγκεντρωθῆ στὸ σπουδαῖο πραγματικὸ κατόρθωμα τῶν Ρώσων τεχνικῶν, ποῦ ἐξαιπέλισαν ἕνα διαπλανητικὸ πύραυλο στὸ διάστημα. Καὶ ὅπως διαβάζομε, ἔχει μονάχα ἐπέτυχεν αὐτὸς νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἐλξὴ τῆς Γῆς, ἀλλ' ἐπροσπέρασε καὶ τὴ Σελήνη· καὶ τώρα θητεῖται καὶ στοιφογυρίζει, σὰν ἕνα μικρὸ καὶ ἀσημαντὸ πλανητικὸ μετέωρον, γύρω ἀπὸ τὸν παμβασιλικὸν τὸν "Ἡλιον...

*

Κανεὶς βέβαια δὲν μπορεῖ ν' ἀρνηθῆ τὴν ἐξαιρετικὴ σημασία τοῦ κατορθώματος αὐτοῦ, ποῦ τιμᾷ τὸν ἄνθρωπον· καὶ γενικώτερα ἀνοίγει νέες προοπτικὰς πρὸς τὴν ἐμπειρία μας καὶ στὴ γνώσῃ μας. Καὶ ὅπως φαίνεται, δὲν εἶναι μακριὰ μὲς ἡ ἡμέρα, ποῦ θὰ λυθῆ ὀριστικὰ καὶ τὸ ζήτημα τῶν διαπλανητικῶν ταξιδιῶν, καὶ θὰ γίνῃ πληρέστερη ἡ γνωσιμία τῶν ἄλλων πλανητῶν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.

*

Παρατηρεῖται μάλιστα—κάπως ἀσοβάρυντη μιὰ ὑπερρροσύνῃ, κ' ἕνας — Ἐωσφορικὸς κάπως — ἀλαλαγμὸς θριάμβου γιὰ τὴ δύναμη τῆς Ἐπιστήμης, ποῦ δικαιολογεῖται βέβαια, κατὰ κάποιον τρόπο, ἀπὸ τὴ μέθῃ τοῦ κατορθώματος. Καὶ ὅλοι σχεδὸν περιμένουν, πὼς ἔχει μόνον τὸ ἡλιακὸ μας πλανητικὸ σύστημα θὰ κατακτηθῆ, ἀλλὰ καὶ ὅτι ποῦ γρήγορα θὰ μπορέσωμε νὰ ταξιδέψωμε καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτό, στὶς ἀβυθομέτρητες ἀβύσσους τῆς ἀπειρότητας. Ἐτοιμάζονται μάλιστα μερικοὶ ἀκερδαλέοφρονες ν' ἀνεμίσησιν τις κατακτητικὰς τους σημαίας καὶ στὴ Σελήνη, καὶ στὸν Ἄρη, καὶ πάρα πέρα ἐκόμῃ....

*

"Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀνακουριστικὰ καὶ εὐχάριστα συμπεράσματα, ποῦ ἐξάγονται ἀπὸ τὸ κατόρθωμα αὐτό, εἶναι καὶ τὸ ὅτι, ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς, οἱ πόλεμοι θὰ γίνων ἀδύνατοι. Ἐκτὸς βέβαια ἀν παραρρησῆσῃ ὁ κόσμος. Καὶ τοῦτο, γιὰ τὴ ὅπλα τῆς καταστροφῆς ποῦ θὰ μποροῦν νὰ μεταχειρισθοῦν οἱ ἀντίπαλοι θᾶναί τρομερὰ καὶ ἐξοντωτικὰ. Καὶ πόλεμος τίποτε ἄλλο δὲν θὰ σημαίῃ, παρὰ τὴν αὐτοχειρία καὶ τὸν τέλειον ἀμυβασίον ἐξαφανισμῶν ἐκείνων ποῦ θὰ τὸν ἐπιχειρήσων.

*

Κι' ἐνῶ, μὲ τόση λογικὴ συνέπεια σκέπτονται γι' αὐτό, δὲν

συλλογίζονται καθόλου, πώς, και με το νέο αυτό κατόρθωμα βεβαιώνεται η θεοπνευστία της Γραφής που μας διδάσκει πώς ο άνθρωπος είναι πλάσμενος, «κατ' εικόνα Θεού και ομοίωσιν». Και πώς αποκαλύπτεται, κάθε ημέρα και λαμπρότερη, η αλήθεια του Χριστού και του λυτρωτικού του κηρύγματος, ότι ο άνθρωπος είναι η ανώτατη αξία του κόσμου μας αυτού και πώς μόνο με την αγάπη προς τους συνανθρώπους μας και με τον έγκουσιο Σταυρό μας για το αγαθό, θα κατακτήσουμε τη Βασιλεία των Ουρανών. Θά θεωθῆ δηλαδή και θα πνευματοποιηθῆ ἡ ὕλη μας ζωή.

*

Το παράδοξο δὲ εἶναι, πὼς τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτὰ κατορθώματα πραγματοποιούνται και ἀπὸ ἀνθρώπους ὑλόφρονες· πὼς μειώνουν δηλαδή τὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴν αἰωνιότητα.

Ὁ ἄνθρωπος — λένε — δὲν ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν, οὔτε και εἶναι κληρονόμος τῆς αἰωνιότητος. Εἶναι ἀπλῶς τὸ προϊόν μιᾶς ἐξέλιξης, κ' ἓνα πρόσκαιρον ἀντίσμα τῆς ὕλης. Ὅπως τὸ ῥόδινο σύννεφο μέσα στὸν οὐρανό, ἔτσι σχηματίζεται κι' αὐτός. Και παρόμοια σὰν αὐτὸ θά σβύσῃ και θά ἐξαφανισθῆ. Ἡ ζωὴ μας αὐτὴ δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὸ μουσικὸ θρόισμα τῶν φύλλων μέσα στὰ δάση· οὔτε και εἶναι σημαντικώτερη ἀπὸ τὸν κλαδισμὸν ἑνὸς κριλιού, πὼς τὴν διαδέχεται ἡ παγερὴ σιωπὴ. Εἶναι ἓνας ἴσκιος διαβατικός, και μιὰ προβολὴ στιγμιαία ἑνὸς αἰώνιου μετασχηματισμοῦ. Και δὲν ἔχει διόλου περισσότερη ἀξίαν, ἀπὸ ὅση ἔχουν οἱ φασαλίδες τοῦ νεροῦ και τὰ κρινάνθημα τοῦ ἄφρου μέσα στὸν ἀπέραντον ὑδάτινον Ὠκεανό. Ἀνήκομεν — λένε — στὸν κόσμο μας, αὐτόν, κι' ἔχι στὸ Θεό.....

*

Εὐλογημένο ὄνομα ἄς εἶναι τ' ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Γιατί κάθε πρόοδος ἐπιστημονικὴ, στὴ βαθύτερη οὐσία τῆς, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μιὰ νέα θύρα πὼς ἀνοίγει ἐμπρὸς μας, γιὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ κοντὰ Του. Και ὅση ἡ ἐγνωσιὰ μας ξεμακραίνει ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, και ὑψωνόμαστε ἐπάνω ἀπὸ τίς φροντίδες τοῦ κορμιοῦ μας, τόσο και γίνεται ἡ αἰσθησιὴ μας λεπτότερη, τὸ συναισθημά μας διαυγέστερο, και πὼς εὐωδιασμένοι και ὀλομήριστοι ἀπὸ ἀγάπητα οἱ στοιχισμοὶ μας.

*

Ἄνεμεσα στὸ Θεὸ και στὸν ἄνθρωπο ὑπάρχει, ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου, και συνεχίζεται ἀδιάκοπα, μιὰ μυστικὴ κίνηση. Κι' ὅσο φωτίζεται ἡ ὕλη μας ὑπόστασις ἀπὸ τὸ αἶδιον φῶς του, τόσο γίνεται και ἡ ὑπαρξὴ μας φεγγερότερη. Και κάθε ἐπιστημονικὴ

ἀποκάλυψη εἶναι καὶ μιὰ βαθμίδα ἀπὸ τὴν περίφημην ἐκεῖνην κλίμακα τοῦ Ἰακώβ, ποὺ τὴν ἀνεβαίνομε.

Εἶναι κ' ἓνα καινούργιο ἄνθισμα τῆς ἐλευθερίας μας· καὶ μιὰ πληρότερη συμμετοχὴ μας στὸ πεπρωμένο τοῦ Κόσμου.

«Γίνεσθε τέλειοι», μᾶς εἶπεν ὁ Θεὸς μας λυτρωτῆς. Καὶ κάθε ἐπίτευμά μας εἶναι καὶ μιὰ ἐπιπρόσθετη πραγμάτωσις τῆς ἐντολῆς του αὐτῆς.

Γιατὶ στὸν κόσμον αὐτὸν εἴμασθε αὐνεργοὶ τοῦ Θεοῦ». Καὶ γιὰ τὴ λύτρωσίν μας ἡ δημιουργικὴ ἐνέργεια τῆς ἐλευθερίας μας εἶναι ἀπαραίτητη. Καὶ μόνον ἔτσι πραγματοποιοῦμε τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τὸν πνευματικὸν δηλαδὴ μετασχηματισμὸν τοῦ κόσμου μας αὐτοῦ.

*

Ὡ! δὲν μοῦ ἀπομένει καμμιά ἀπολύτως ἀμφιβολία, πὼς ὅσο περισσότερο θὰ γίνεταί ὁ ἄνθρωπος ὠτακουστῆς τῆς ἀνεκφραστοῦς ἁρμονίας ποὺ βασιλεύει στὶς ἀβύσσους τοῦ Σύμπαντος, τόσο θὰ γίνεταί καὶ ἡ ὑπαρξὴ του μουσικώτερη, καὶ ἡ πορεία τῆς ζωῆς μας αὐτῆς πνευματικώτερη καὶ δημιουργικώτερη. Κι' ὅσο ἐλευθερώνονται τὰ νοήματά του ἀπὸ τὰ ταπεινά καὶ τὰ λασπερά, τόσο καὶ περισσότερο θ' ἀνοίγωνται τὰ πνευματικὰ του μάτια· καὶ θὰ αἰσθάνεταί πὼς κάθε σταμάτημα καὶ κάθε ἀναστολὴ τῆς δημιουργικῆς του αὐτῆς πορείας καὶ προσπάθειας εἶναι πτώσις καὶ ἔξασθένισις καὶ θανάσιμον ἀμάρτημα...

*

Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχη ἄλλος εὐγενικώτερος σκοπὸς τῆς περαστικῆς μας αὐτῆς ζωῆς, παρὰ ἡ Χριστιανοποίησις τοῦ Κόσμου ὁλόκληρου. Ἐνας κόσμος δὲ χριστιανοποιημένος δὲν σημαίνει τίποτες ἄλλο, παρὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ κάθε ἐξωτερικὴ πίεσιν· καὶ τὴν εἰσοδὸν του καὶ τὴν διεἰσοδυσί του στὴν αἰώνιον ἁρμονία καὶ τὴν θεῖαν τάξιν τῆς Δημιουργίας. Καὶ κάθε τεχνικὴ πρόοδος εἶναι κ' ἓνα ὠδηγητικὸν ἄστρο, ποὺ μᾶς ὠδηγεῖ, σὰν ἐκεῖνο ποὺ ὠδήγησε τοὺς Μάγους, πρὸς τὸν ἀποκαλυφθέντα Λόγον. Γιατὶ εἶναι μιὰ πληρότερη συμμεθεξὴ μας στὴ μεταποίησιν — στὸ πνευματικώτερον — τοῦ κόσμου μας αὐτοῦ.

Ἄς ἀλαλάξουν λοιπὸν πρόσκαιρα οἱ βάρβαροι γιὰ τὸ θείαμβο δῆθεν τῆς ὑλοφροσύνης τους. Ὅσο θὰ ξεβολώνωνται οἱ λογισμοὶ τοῦ ἀνθρώπου, τόσο καὶ θὰ βυθίζεται καθαρώτερα ἡ ματιὰ του στὸ μυστήριον τῆς ἀπειρης ζωῆς καὶ στὸ νόημα τοῦ κόσμου. Καὶ τόσο ἐκτυφλωτικώτερον θὰ λάμπη ἔμπρὸς του τὸ φῶς τῆς Δαμασκοῦ, ποὺ ἐρώτισε τὸ θεῖον Παῦλον. Καὶ ὅπως ἐκεῖνος, ἔτσι ὁ ἀκούη καὶ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΚΑΝΙΑΣ

Ἡ βασκανία εἶναι τόσον πολὺ διαδεδομένη μεταξὺ μορφωμένων καὶ ἀμορφώτων, ὥστε νομίζομεν, ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν πολλὰ περὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα ἱστορικῶς, ἀνατρέχοντες εἰς τοὺς ὀπισθεν ἡμῶν αἰῶνας. Τοῦτο εἶναι ἔργον κυρίως τῆς Λαογραφίας.

Ὁ λαὸς τὴν γνωρίζει πολὺ καλά. Ἐξηγεῖ αὐτὴν ὅπως καὶ οἱ πρωτόγονοι λαοί· τὴν ἀποδίδει εἰς τὴν ἐπήρειαν κακῶν ὀφθαλμῶν, ἀνθρώπου τινός, ἐξ οὗ καὶ ἡ λαϊκὴ ὀνομασία τῆς Βασκανίας «μάτιασμα». Ἡ δρᾶσις αὐτῆ, τῶν κακῶν ὀφθαλμῶν, ἐπεξηγεῖ ἡ λαϊκὴ ἀντίληψις περὶ τῆς Βασκανίας, προσβάλλει σχεδὸν κατὰ κανόνα τὰ ἔμφυχα, ἰδιαίτατα δὲ τὰ νήπια καὶ μικρὰ παιδιά. Ὡσαύτως προσβάλλει καὶ τὰ ζῶα. Κατὰ πρόετασιν δὲ καὶ ἄψυχα ἀντικείμενα ἰδίως κομψοτεχνήματα, ἢ πλώρια πράγματα, καὶ καινουργῆ μέσα τῆς ζωῆς, καὶ χρήσιμα ἀντικείμενα.

Ἡ ἐπίδρασις αὐτῆ τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι πάντοτε καταστροφικὴ. Ἐπιφέρει δὲ τὸν ὕλεθρον, τὴν καταστροφὴν, τὴν ἐκμηδένισιν, τὴν ἀναπηρίαν, τὴν ἀσθένειαν, τὴν ἀνομαλίαν εἰς τὸν ὄργανισμὸν ἢ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ πράγματος. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν πόσῃ φρίκῃν προκαλεῖ παρὰ τῷ λαῷ καὶ τὸ ἄκουσμα ἀκόμη τῆς λέξεως «Βασκανία», διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅποῖος τύραννος καθιστᾷ τὴν, ἄλλως εὐδαίμονα, ζωὴν μαρτυρικὴν καὶ ἀπαισίαν.

Τί εἶναι, ὅμως ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς γενεσιουργὸν αἴτιον τῆς Βασκανίας; Ποία μυστηριώδης δύναμις ἐμφωλεύει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς, τοῦ Βασκάνου ἀνθρώπου, ὥστε νὰ προκαλῆ αὐτὴν τὴν φθορὰν καὶ νὰ προξενῇ ἄφατον ἐδύνην; Ἰδοὺ ἐρωτήματα ἀγωνιώδη. Ἐπὶ πλέον, μήπως ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ εὐδοίσκεται εἰς τὸ προσβληθὲν ὑπὸ τῆς Βασκανίας ἄτομον

ὁ καθένας ἀπὸ τὰ τρισβαθα τῆς συνειδήσεώς του νὰ ἀνιβαίνη ἢ φωνῇ «Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις...»

*

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸν, ἀδελφοί μου, Αὐτρωσις ἄλλη δὲν ὑπάρχει. Ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν σάρκωσίν του, μᾶς ἐβεβίωσε, πῶς ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἡ ὑπέρτατη ἀξία τοῦ κόσμου. Καὶ Αὐτὸς μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του μᾶς ἐπιστοποίησε, πῶς μπορούμε καὶ ἡμεῖς νὰ γίνωμε κληρονόμοι τῆς Αἰωνιότητος.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ἢ ἀντικείμενον; Ἡ μήπως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ προσβληθὲν συναντῶνται καὶ δημιουργοῦν τὴν Βασκανίαν;

Τουλάχιστον ὁ λαὸς διδεδεικέναι τὴν βαρύτερα εἰς τοὺς κακοὺς ὀφθαλμούς. Πῶς προῆλθεν, ὅμως αὐτὴ ἡ ἀντίληψις;

Ἡ Ἀρχαιολογία, ἡ Ψυχολογία, ἡ Λογικὴ καὶ ἡ Λαογραφία, αἱ ὁποῖαι ἐσπούδασαν μὲ σοβαρότητα τὸ φαινόμενον τῆς Βασκανίας, θὰ μᾶς βοηθήσουν ἐν προκειμένῳ νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν ἀντιληψὶν αὐτὴν. Διαπιστάνουν ἔντως αἱ ὡς ἔνω Ἐπιστῆμαι, ὅτι ἡ Βασκανία εἶναι πραγματικότης, καὶ θὰ εἶναι ἀσυγχώρητος ἀφέλεια νὰ ἀγνοηθῇ αὐτὴ ἢ νὰ περιφρονηθῇ. Προσθέτουσιν ὅμως, ὅτι οἱ πρωτόγονοι ἄνθρωποι δὲν ἠρμήνευσαν αὐτὴν πραγματικῶς.

Διασαφηνίζοντες δὲ τὴν παρ' ἀρχαίοις ἔνοιαν τῆς βασκανίας λέγουσιν τὰ ἑξῆς: Οἱ πρωτόγονοι ἄνθρωποι, ὄντες πενιχρότατοι εἰς τὰς γνώσεις τῶν φυσικῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, παρετήρησαν πολλὰς περιπτώσεις ἐπελθόντος ὀλεθρίου κακοῦ εἰς ἔμψυχα καὶ ἄψυχα ἀντικείμενα. Καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποδώσουν τοῦτο εἰς φυσικὰ ἢ τουλάχιστον γνωστά αἷτια, ἐπειδὴ συνέτυχε νὰ προηγηθῇ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ κακοῦ εὐθὺς ἀμέσως διέλευσις ἐνὸς ἀνθρώπου, παρατηρήσαντος εἴτε σκοπίμως εἴτε ὄχι τὸ ὑποστῆναι τὴν ζημίαν ἢ κακὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον ἀντικείμενον, ἀπέδωκαν, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, καλῆ τῇ πίστει, τὸ ὀλεθριον αὐτὸ συμβάν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Συνέβη δηλαδὴ κατὰ τὴν λογικὴν σφάλμα συμπεράσματος ὡς ἑξῆς: «ὕστερα ἀπ' αὐτό, ἄρα ἔνεκα τούτου».

Ἐπειδὴ δὲ ἡ θρησκευτικότης εἰς τοὺς πρωτογόνους λαοὺς ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἀτελής, πάντως ἦτο διάχυτος καὶ ρυθμιστικὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, δὲν παρέλειψαν νὰ προσδώσουν εἰς τὸ φαινόμενον αὐτὸ καὶ θρησκευτικὴν χροιάν, ἢ ὁποῖα ἐπειδὴ ἦτο διεστρεβλωμένη καὶ ξένη πρὸς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀληθῆ Χριστιανικὴν Θρησκείαν ταυτίζεται σήμερον μετὰ τῆς μαγείας.

Κατὰ συνέπειαν εἰς τοὺς πρωτογόνους αὐτοὺς λαοὺς ἡ Βασκανία ἀντεμετωπίσθη κατὰ μαγικὸν τρόπον. Ἐφεύρον διάφορα ἀντικείμενα ἢ χειρονομίας ἢ ἄλλας ἐκδηλώσεις, τὰ ὁποῖα πάντα ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπομακρύνοντα τὴν μαγικὴν ἐπίδρασιν τοῦ βασκανίου ὀφθαλμοῦ καὶ τὴν θεραπείαν αὐτῆς. Οὕτως ἔχομεν τὰ λεγόμενα «περιάπτα» («ἀποτρόπαια») καὶ «φυλακτήρια», τὰ ὁποῖα ἀναρτώμενα ἐπὶ τῶν ἔμψυχων ἢ ἄψυχων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα κατὰ ὑπόνοιαν ἐκινδύνευον ἐκ τῆς Βασκανίας, προσφύλασσαν ταῦτα ἀπ' αὐτῆς.

Τοιαῦτα «περιάπτα» ἦσαν δέρματα ἀγρίων καὶ ἰσχυρῶν θηρίων ἢ ὁμοιώματα τῶν θηρίων τούτων μαγικὰ καὶ ἀπόκρυφα ρητὰ

καὶ σύμβολα, μέταλλα, δάφνη, πήγανον καὶ ὅσα ἄλλα ἐμηχανεύθησαν, διὰ τὰ ἔχουν ὡς ἀκαταμάχητα δῆθεν ὅπλα κατὰ τῆς Βασκανίας.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ ὡς ἄνω ἐπιστῆμαι καθὼς καὶ αἱ λεγόμεναι «ψυχικαὶ ἐρευναὶ» καὶ ὁ Πνευματισμὸς δίδουν καὶ ἄλλας ἐρμηνείας τῆς Βασκανίας, τὰς ὁποίας ὅμως δὲν εἶναι τῆς παρούσης μελέτης νὰ ἐκθέσωμεν.

Σημειώνομεν ἐν τέλει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταρτίσεως αὐτῶν καὶ ἀκριβῆς εἶχον καθαρωτέραν πρὸς ἀντίληψιν περὶ τῆς Βασκανίας ἀποδίδοντες αὐτὴν εἰς τὸν φθόνον μᾶλλον καὶ εἰς τὴν ψυχικὴν κακίαν τοῦ βασκάνου ἀνθρώπου παρὰ εἰς κρυφίας καὶ σκοτεινὰς μαγικὰς δυνάμεις, ἀποφεύγοντες ἐπιμελῶς πάντα τὰ μαγικὰ περίεργα καὶ χρησιμοποιοῦντες ῥητὰ καὶ ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ χαρασσόμενα εἰς τὰ ἄκρα ἢ εἰς ἄλλα μέρη τῶν ἐνδυμάτων μετὰ περισσῆς εὐλαβείας τὰ λεγόμενα «φυλακτήρια» (πρὸβλ. Μοϋθ. κγ', 5).

Ταῦτα ἐν ἄκρᾳ συντομίᾳ εἰσαγωγικῶς περὶ τῆς Βασκανίας. Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐκθέσωμεν τὴν Χριστιανικὴν—Ἐκκλησιαστικὴν περὶ τῆς Βασκανίας ἀντίληψιν.

Ἡ Βασκανία ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀφορμὴν νὰ γράψωμεν τὴν μικρὰν αὐτὴν μελέτην μᾶς ἔδωκεν ἡ συγκεχυμένη καὶ πεπλανημένη ἀντίληψις τοῦ λαοῦ καὶ μορφωμένων ἀκόμη ἀτόμων περὶ τῆς Βασκανίας ἀπὸ Χριστιανικῆς—Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως. Καὶ ἔχι μόνον αὐτό ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονός τῆς δεισιδαιμονίας καὶ ἄς εἴπωμεν τῆς μαγείας περὶ τὴν Βασκανίαν.

Ἦκούσαμεν πολλάκις ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ὁμολογουμένως ἢ οὐδεμίαν σέσιν ἔχουν μετὰ τὴν Χριστιανικὴν Θεοησκειάν—Ἐκκλησίαν ἢ καὶ ἐγθοικῶς πρὸς αὐτὴν διακείμενοι νὰ ἀποφαίνονται κατὰ τρόπον ἐλάχιστον εὐλαβῆ ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία παραδέχεται τὴν Βασκανίαν. Καὶ τοῦτο διότι ἔτυχε νὰ ἀκούσουν ἢ νὰ πληροφορηθοῦν ὅτι ὑπάρχει Ἐκκλησιαστικὴ εὐχὴ «ἐπὶ βασκανίαν».

Πῶς παραδέχεται δὲ ἡ Ἐκκλησία τὴν Βασκανίαν καὶ πῶς ἀντιμετωπίζει ταύτην ἀτυχῶς δὲν γνωρίζουν ἄλλ' οὔτε ἐμελέτησαν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐν λόγῳ εὐχῆς. Ὁ δὲ πολὺς Χριστιανικὸς λαὸς δὲν κατώθησε, δυστυχῶς, νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς πρωτεργόνου καὶ μαγικῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς Βασκανίας.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ εὐχὴ ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰῶνων, ὁ Παντοκράτωρ καὶ Παντοδύναμος ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκευάζων μόνω τῷ βούλεσθαι ὁ τὴν ἑπταπλάσιον κάμινον καὶ τὴν φλόγα τὴν ἐν Βαβυλῶνι εἰς δρόσον μεταβαλὼν καὶ τοὺς ἁγίους σου Τρεῖς Παῖδας σώους διαφυλάξας, ὁ ἱατρὸς καὶ θεραπευτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἡ ἀσφάλεια τῶν εἰς Σὲ ἐλπίζόντων· Σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρακαλοῦμεν, ἀπόστησον, φυγάδευσον καὶ ἀπέλασον πᾶσαν διαβολικὴν ἐνέργειαν, πᾶσαν σατανικὴν ἔφοδον καὶ πᾶσαν ἐπιβουλὴν, περιέργειάν τε πονηρὰν καὶ βλάβην καὶ ὀφθαλμῶν βασκανίαν τῶν κακοποιῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ δούλου σου (τοῦδε) καὶ ἡ ὑπὸ ὠραιότητος ἢ ἀνδρείας ἢ εὐτυχίας ἢ ζήλου καὶ φθόνου ἢ βασκανίας συνέβη.

Αὐτός, φιλάνθρωπε Δέσποτα, ἔκτεινον τὴν κραταίαν Σου χεῖρα καὶ τὸν βραχιονά Σου τὸν ἰσχυρὸν καὶ ὕριστον καὶ ἐπισκοπῶν ἐπισκόπησον τὸ πλάσμα Σου τοῦτο καὶ καταπέμφον αὐτῷ Ἄγγελον εἰρημικόν, κραταῖον ψυχῆς καὶ σώματος φύλακα, ὃς ἐπιτιμῆσει καὶ ἀπελάσει ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν πονηρὰν βουλήν, πᾶσαν φαρμακείαν καὶ βασκανίαν τῶν φθοροποιῶν καὶ φθορερῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὑπὸ Σοῦ ὁ σὸς ἰκέτης φρουρούμενος μετ' εὐχαριστήσεως, ψαλεῖ Σου Κύριος ἐμοὶ βοηθός καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος· καὶ πάλιν, οὐ φοβηθήσομαι κακὰ, ὅτι Σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. Ὅτι Σὺ εἶ ὁ Θεὸς κραταίωμά μου, ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ὄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, φείσαι τοῦ πλάσματός σου, καὶ ρῦσαι τὸν δούλόν σου ἀπὸ πάσης βλάβης καὶ ἐπηρείας τῆς ἐκ τῆς βασκανίας γινομένης καὶ ἀνώτερον αὐτὸν παντὸς κακοῦ διαφύλαξον. Πρὸςβείαις τῆς Ὑπερευλογημένης Ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν φωτοειδῶν Ἀρχαγγέλων καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν».

Τὸ περιεχόμενον τῆς ὡς ἄνω εὐχῆς εἶναι ἀρκετὰ ἱκανὸν νὰ μᾶς δώσῃ τὴν περὶ τῆς Βασκανίας ἔκφασιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Μὲ τὰς φράσεις: ἀπέλασον πᾶσαν διαβολικὴν ἐνέργειαν καὶ ὀφθαλμῶν βασκανίαν τῶν κακοποιῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων»

δὲν δέχεται ἡ Ἐκκλησία ὅτι μερικοὶ ἄνθρωποι εἶναι φορεῖς δαιμονικῆς τινος δυνάμεως μὲ μαγικὴν ἔννοιαν. Οὔτε ὅτι κατὰ τρόπον μηχανικὸν ἐνεργεῖ ἡ βασκανία. Ἄλλη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν φράσεων αὐτῶν καὶ γενικῶς τοῦ περιεχομένου τῆς ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικῆς εὐχῆς.

Ἐν πρώτοις ἡ Ἐκκλησία παραδέχεται τὴν βασκανίαν ὡς προῖόν κακίας καὶ φθόνου μερικῶν ἀνθρώπων. Ὡς προϋπόθεσιν, καὶ δεδομένον καὶ προηγούμενον δέχεται ἡ Ἐκκλησία τὴν ψυχικὴν θέσιν, τὴν ὁποῖαν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι τοῦ ὠραίου, τοῦ εὐμόρφου, τοῦ εὐδαίμονος, τοῦ ὑπερόχου καὶ θαυμαστοῦ.

Αἱ ψυχολογικαὶ παρατηρήσεις καὶ τὰ πειράματα κατέληξαν εἰς συμπεράσματα καὶ πορίσματα, ὅτι τὰ ὡς ἄνω ἀντικείμενα, εἴτε ἔμψυχα εἴτε ἄψυχα, τὰ ὁποῖα εἶναι περιβεβλημένα μὲ τὰς ιδιότητας καὶ ποιότητες τοῦ ὑπερόχου καὶ ἐξαισίου, δημιουργοῦν εἰς πλείστους, τουλάχιστον, ἀνθρώπους τὸ μοχθηρὸν καὶ ἀπαίσιον πάθος τοῦ φθόνου καὶ τῆς χαιροκακίας. Εἶναι δὲ γνωστὸν πόσον φοβεῖται ὁ λαὸς μὴ βασκαθῶσι τὰ νήπια. Ἡ εὐμορφία, ἡ χάρις, ἡ ἀθωότης, ἡ ἀκακία, ἡ ἀφέλεια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ εἶναι φοβερός πειρασμὸς πρὸς δημιουργίαν φθονεῶς καταστάσεως εἰς μερικοὺς ἀνθρώπους.

Ἐπίσης ἄλλην προϋπόθεσιν καὶ δεδομένον δέχεται ἡ Ἐκκλησία τὴν ὑπαρξίν τῶν πονηρῶν πνευμάτων, τῶν δαιμόνων, ἔντων μισοκάλων καὶ καταχθονίων, ἐχόντων δὲ ὡς σκοπὸν νὰ διαβάλλουν τὸ ἔργον τοῦ Δημιουργοῦ. Μεταξὺ αὐτῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀφ' ἐτέρου, διεξάγεται ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ τῆς πτώσεως ἐκείνης αὐτῶν ἐξ οὐρανοῦ διηνεχῆς ἀγὼν καὶ μόνιμος ὑπάρχει κατάστασις λυσσαλέας ἔχθρας κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ. Δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς παρουσίας μελέτης ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ. Θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς ὅ,τι ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Βασκανίαν.

Βεβαιοῦται τρανῶς ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἰδίως δὲ ἀπὸ τὴν θαυματουργικὴν δρᾶσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι οἱ δαίμονες αὐτοὶ προξενοῦσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ φυσικὸν κακόν, κατὰ παραχώρησιν ἐνίοτε τοῦ Θεοῦ, ὅπως γνωρίζει μόνον ὁ Ἰδιος, συχνότατα δὲ καὶ οἰκίοθεν ἐκ μέρους τῶν δαιμόνων, ἀνευ δηλονότι τῆς Θείας θελήσεως.

Παράδειγμα ἐκείνη ἡ γυνή, ἡ συγκύπτουσα, τὴν ὁποῖαν «ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη» (Λουκᾶ ιγ' 16) καὶ τὴν ὁποῖαν ἐθεράπευσεν ὁ Κύριος.

Ἡ κατ' ἐξοχὴν δὲ κακία τοῦ δαίμονος εἶναι ὁ φθόνος. Φθόνος

ἀπερίγραπτος, ἐπιζητῶν τὴν καταστροφὴν καὶ φθορὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν αἰώνιον ὄλεθρον αὐτῶν.

Ἐν προκειμένῳ αὐτὸ τὸ πάθος καὶ κακία τοῦ δαίμονος, ὁ φθόνος, θὰ μᾶς δώσῃ ἐπαρκῆ ἐξήγησιν περὶ τῆς ἐννοίας τῆς Βασκανίας ἀπὸ Χριστιανικῆς—Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι πλειστάκις ἡ θεὰ τοῦ εὐμόρφου, ἐξόχου καὶ θαυμαστοῦ ἰδίᾳ ἐπὶ ἐμφύχων, δυνατὸν νὰ προκαλέσῃ τὸ ἀπαίσιον πάθος τοῦ φθόνου. Ὁ δαίμων, ὡσαύτως φθονερός, ἐκμεταλλεῖται αὐτὴν τὴν κατάστασιν τοῦ φθονεροῦ καὶ γίνεται ὁ συνεργός, ὁ ἐκτελεστής καὶ ὁ προβολεὺς τῆς ἐξ ἀντικειμένου πλέον φθοροποιοῦ ἐνεργείας τοῦ φθόνου καὶ ἐκδηλώνεται μὲ τὸ φυσικὸν κακὸν τῆς Βασκανίας. Παραδεχόμενοι δέ, ὅτι καὶ τὴν σκέψιν τοῦ φθόνου ἐμβάλλει πολλάκις εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον βεβαίως εὖρη καὶ τὴν κατάλληλον ψυχικὴν προδιάθεσιν, ὁ δαίμων αὐτὸς τοῦ κακοῦ, καταλήγομεν εἰς τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ὅπωςδήποτε εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐμπνευστῆς καὶ συντελεστῆς τῆς Βασκανίας εἶναι ὁ διάβολος.

Δὲν ἀποκλείεται, ὅμως, τὸ γεγονὸς τῆς ὅλως ἀκουσίτου καὶ ἀσυνειδήτου οὕτως εἰπεῖν, δημιουργίας τῆς καταστάσεως τοῦ φθόνου ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν πάλιν ὁ δαίμων γίνεται μέσον πρόξενον τοῦ κακοῦ τῆς Βασκανίας.

Μὲ ἄλλους λόγους συμβιβάζει τὸ ἐξῆς. Ὁ φθόνος ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου προκαλεῖ σκέψιν καταστροφῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου. Ἐπιθυμεῖ τὸ κακὸν νὰ ἐπέλθῃ ἐπὶ τοῦ παιδίου, παραδείγματος χάριν. Ὁ δαίμων μὲ ἰδιαιτέραν εὐχέριαν ἐνεργεῖ τὸ κακὸν τοῦτο, καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ κακὸν τῆς βασκανίας. Ἀσθένεια π.χ., τύφλωσις, πτώσις καὶ ἄλλα.

Ἐξ ἄλλου ὁ δαίμων ἐπιτυγχάνει καὶ ἄλλο πρᾶγμα. Οἱ ἀνθρώποι δηλονότι νομίζοντες ὅτι ὁ βάσκανος εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ φέρονται πρὸς αὐτὸν ἐχθρικῶς, χαρακτηρίζεται ὡς ἀπαίσιος καὶ φορέυς διαβολικῆς ἐνεργείας ἢ ἄλλης σκοτεινῆς μαγικῆς ιδιότητος. Καὶ οὕτω κατηγορεῖται ὁ βάσκανος, πλάσμα τοῦ Θεοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἴδου τὸ φρικτὸν μεθόδημα καὶ τέχνασμα τοῦ δαίμονος. Καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Θεός νὰ κατηγορῆται καὶ μόνος αὐτὸς νὰ κρύπτεται ὀπισθεν ἀθέατος καὶ ἀμέτοχος.

Ὡς συμπέρασμα ἐξάγομεν ὅτι ὁ Ἱερεὺς διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐχῆς ἐπικαλεῖται τὴν πανσθενουργὸν Θεῖαν χάριν νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ κακὸν τῆς βασκανίας, τὸ ὁποῖον προϋξήνησεν ὁ φθόνος συνεργεῖα τοῦ διαβόλου.

Ἀρχιμ. ἹΕΡΟΘΕΟΣ ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Σπάρτης

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΣΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΝ ΠΡΟΔΡΟΜΟΝ

(MIGNE P. G. 50.801)

Β'

7. «Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι καὶ Σὺ ἔρχη πρὸς με». Σὺ, ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ στὸν Υἱὸ τοῦ Ζαχαρίας; Σὺ, ποῦ ἐγεννήθης ἀπὸ Παρθένο, στὸ παιδί τῆς στειράς; Σὺ, ποῦ δὲν ἔλυσε τὴν παρθενία τῆς μητέρας, σ' ἐκείνον ποῦ ἔλυσε τῆς μητέρας τὴ στειρωσι; Σὺ ποῦ ἐπροσκυνήθης ὅταν ἀκόμη βρισκόσουν στῆς Μητέρας Σου τὴ γαστέρα, σ' ἐκείνον ποῦ ἀπὸ τὴν μητρικὴ κοιλία ἀντελήφθη τὴ δεσποτεία σου; Σὺ ποῦ ἔγινες γιὰ τὴ σωτηρία μας ἀνθρωπος, στὴ φωνὴ τῆς ἐρήμου; Σὺ, ὁ τόσο ἅγιος, στὸν τόσο εὐθόγητός σου; Σὺ, ὁ πλούσιος στὸν ἀνάξιο ὑπηρέτῃ τῆς ἀγαθότητός σου; Σὺ, ὁ ἐπίγειος στὸν μονάχα ἐπίγειο; Σὺ ποῦ ἔχεις καὶ τὴν ἐπάνω θεότητα καὶ τὴν κάτω ἀνθρωπότητα, σ' ἐκείνον ποῦ μόνον κάτω ἐγεννήθη; Σὺ, ὁ τόσο μεγάλος Δεσπότης σ' ἐμένα τὸν ἐλάχιστο ὑπηρέτῃ; Ἄλλ' ὁ δοῦλος δὲν ἐλευθερώνει τὸν Δεσπότη, ὁ λύχνος δὲν φωτίζει τὸν ἥλιο, ἡ πηλὸς δὲν διορθώνει τὸν κεραμέα, τὸ πρόβατο δὲν ποιμαίνει τὸν ποιμένα, ὁ Πρόδρομος δὲν σεμνύνει τὸν βασιλέα. Ὁ Ποταμὸς δὲν βαστάζει τὴν θεότητά Σου, ὁ οὐρανὸς δὲν μετρεῖ ἐκείνον ποῦ ὁ οὐρανὸς δὲν χωρεῖ. Ὁ Ἰορδάνης δὲν λούει τὸ δημιουργό του, τὸ νερὸ γνωρίζει τὸν πλάστη του. Καὶ αὐτὰ τὰ ρεύματα γνωρίζουν τὸ φῶς, κ' ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἀνθρωπος νὰ τολμήσω νὰ Σε βαπτίσω; Ἡ ψυχὴ μου ἰλιγγιᾷ, τὸ χέρι μου τρέμει καὶ φοβεῖται νὰ πλησιάσῃ τὸ πανάγιο Σῶμά Σου;

Τί νὰ κάνω; τί νὰ πράξω; Καὶ σὲ τρέμω, Δέσποτα, ἀλλὰ καὶ θέλω νὰ Σε βαπτίσω. Νὰ φύγω δὲν τολμῶ, καὶ νὰ σὲ προσεγγίσω δὲν ἔχω τὸ θάρρος· καὶ τὸ βάπτισμα νὰ Σοῦ δώσω φρίττω, ἀλλὰ καὶ φλέγομαι νὰ πάρω τὸν ἁγιασμό. «Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ Σοῦ βαπτισθῆναι». Ἐγὼ ἔχω διδαχθῆ νὰ Σε προσκυνῶ καὶ ὄχι νὰ Σε βαπτίσω. Ἐγὼ πρέπει νὰ κλίνω τὴν κεφαλὴ μου κάτω ἀπὸ τὴ δική Σου, δεξιὰ. Εὐλόγησέ με, Σὺ, ποῦ εὐλογεῖς τοὺς δικαίους· κάνε με νὰ αἰσθανθῶ καὶ σήμερα ἀγαλλίασι, σάν τὰ νερὰ τοῦ Ἰορδάνου, ὅπως καὶ προηγουμένως μ' ἔκανες νὰ σκιρτήσω στὴ μητρικὴ κοιλία.

9. Naί, λέγει ὁ Δεσπότης· Βαπτιστὴ, θαυμάζω σου τὴν εὐλάβεια, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπακοή σου ζητῶ. Ἐχεις γίνει μάρτυρας τῆς Βασιλείας μου, ἀλλὰ ἔχεις ὑποχρέωσι νὰ γίνῃς καὶ τῆς θείας οἰκονομίας μου διάκονος. Ἦλθα σὲ σένα, ἐπειδὴ τοῦτο καὶ σένα συμφέρει καὶ τοὺς δικούς σου. Ἦλθα σὲ σένα, γιὰ νὰ ἔλθουν κοντά μου

Όλοι οί άνθρωποι. Κατέβηκα από τούς ούρανοὺς καὶ ὅλος εὐρίσκομαι στοὺς κόλπους τοῦ Πατρὸς, γιὰ νὰ συνδέσω τὸ πλάσμα μὲ τὸν Πλάστη. Ἦλθα ὁ ἴδιος γιὰ νὰ κρατήσω αὐτοὺς ποὺ φεύγουν καὶ ἐγκαταλείπουν τὸν Θεό. Ἦλθα σὰν ἄνθρωπος, ἐκεῖ ποὺ ἤμουν ὡς Θεός, γιὰ νὰ κάνω τοὺς ἀνθρώπους Θεούς. Ἐξέλεξα ἀπὸ σὰς μητέρα ἄσχημη, γιὰ νὰ μπορήτε καὶ σεῖς μὲ παρρησία τὸν Πατέρα μου, Πατέρα σας νὰ ὀνομάζετε. Ἐτράφηκα, ὅταν ἤμουν βρέφος μὲ γάλα, γιὰ νὰ δώσω τὸν ἑαυτό μου τροφή στοὺς πιστοὺς, περιεβλήθηκα παιδικὰ σπάργανα, γιὰ νὰ διασπᾶσω τοὺς δεσμοὺς τῆς ἁμαρτίας. Ἐγεννήθηκα, ὄχι σὲ βασιλικά ἀνάκτορα ἀλλὰ μέσα σὲ μιὰ πτωχικὴ φάτνη, ὥστε μετὰ τὴν γέννησί μου στὴ φάτνη, κανεῖς ἀπὸ τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ ζῆ ἀπερίσκεπτα.

Ἐδέχθηκα τὴν περιτομή, ποὺ πρῶτος ἐγὼ ἐνομοθέτησα, γιὰ νὰ σὰς χάρισω τὴν ἀχειροποίητην περιτομή. Ἐπρόσφερα τὴ νόμιμη θυσία ὡς πρωτότοκος ὁ μονογενὴς γιὰ νὰ τὴν ἀνταλλάξω σὲ λίγο μὲ τὴ νέα σωτήρια θυσία μου. Ἐφυγα στὴν Αἴγυπτο, ἀλλὰ δὲν παρέλειψα νὰ εἶμαι καταφυγὴ ὅλων, ἔγινα μικρὸ βρέφος, τέλειος ἄνδρας, ὅπως βλέπεις, γιὰ νὰ δωρίσω τὴν τελειότητα στοὺς ἀτελεῖς. Θὰ κατεβῶ ἀκόμη καὶ στὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ, γιὰ νὰ κάνω τοὺς θνητοὺς ν' ἀιεβοῦν ψηλότερα, στὸν οὐρανό· δέχομαι τὸ βάπτισμα αὐτό, γιὰ νὰ δώσω στοὺς μαθητὰς μου τῆς παλιγγενεσίας τὸ βάπτισμα. Ἀνέχομαι τὴν κατάδυσι, ὅπως ἀνέχθηκα καὶ τὴ γέννησι. Ὡς νομοθέτης ἐκτιμῶ τὶς δίκαιες διατάξεις τοῦ Νόμου, γιὰ νὰ ἐγκαινιάσω τὰ νέα σύμβολα τῆς χάριτος. Ὡς ὑγιὴς ἰατρός πίνω καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὰ φάρμακα τῶν ἀσθενῶν, ἂν καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπ' αὐτὰ, γιὰ νὰ φανερώσω στοὺς κουρασμένους ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, τὴν βοήθεια καὶ τὴ χάρι τῆς κολυμβήθρας. Ἐγὼ δέχομαι πρόθυμα νὰ σταυρωθῶ γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ν' ἀφήσω τὸ ἀκίνδυνο τοῦτο λουτρό; Ἐγὼ πρόκειται νὰ ὑπομείνω τριήμερη νέκρωσι καὶ δὲν θὰ ὑποστῶ μιὰ κατάδυσι ἄλυπη; Ἐγὼ βιάζομαι νὰ κατέβω σ' αὐτὸν τοῦτο τὸ βυθὸ τοῦ Ἄδη καὶ θὰ φοβηθῶ τὰ νερὰ αὐτὰ τοῦ ποταμοῦ;

Βάπτισέ με, λοιπόν, ἐμένα, ποὺ πρόκειται νὰ βαπτίσω καὶ νὰ σώσω αὐτοὺς, ποὺ φλογίζονται γιὰ τὴ σωτηρία. Βάπτισέ με, ἐμένα, ποὺ πρόκειται νὰ ὑψώσω στὸν οὐρανὸ τὴ βυθισμένη στὴν ἁμαρτία ἀνθρωπότητα. Βάπτισέ με, σὰν ἄνθρωπο κάτω, ἐμένα ποὺ ἐπάνω στὸν οὐρανὸ ὡς Θεὸ οἱ ἄγγελοι ἀνυμνοῦν. Γίνε πρόθυμος καὶ φλογερὸς ὑπηρετῆς τῶν μυστηρίων μου· ἀντικατάστησε τὴν δειλία μὲ τὴν ὑπέροχη πράξι. Ἄφησε τὴ γλῶσσά σου νὰ μιλήσῃ καὶ κίνησε τὴ δεξιὰ σου ἐπὶ τὸ ἔργον. Πᾶρε θάρρος καὶ βάλε τὸ χέρι

σου στην κεφαλή μου· κέρδισε και σύ από τό βάπτισμά μου, την όνομασία του Βαπτιστοῦ.

«Άφες ἄρτι». Πρώτα βάπτισε και τότε θεολόγησε· πρώτα βάπτισε και ύστερα προσκύνησε. «Οὔτω γὰρ πρέπει ἔστι ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην». Τίποτε δὲν σεμνύνει τόσο πολὺ τὸν μεγάλο, ὅσο ἡ θεληματικὴ συγκατάβασις.

Τότε τὸν ἀφήνει ὁ Ἰωάννης, ἔτσι μιλώντας Του: Νά· ὑπηρετῶ στην ἐπιθυμία Σου, Δέσποτα, διότι ὅσα ἔμαθα χωρὶς νὰ τὰ ξέρω, τώρα μὲ μεγάλη τὰ πράττω χαρά». Νά! Βάζω τὸ χέρι μου στην κεφαλή Σου, ἐπειδὴ Σὺ τὸ διέταξες. Καὶ ἐγὼ δοῦλος δικός Σου, υἱὸς τῆς παιδίσκης Σου. Τὸ χέρι μου δημιούργημα δικό Σου και ὁ ποταμὸς αὐτὸς ἀπόρροια τῆς δικῆς Σου θεότητος και παντοδυναμίας, και τὰ νερά αὐτὰ δικά Σου ἔργα, και τὸ βάπτισμα τοῦτο δῶρο δικό Σου· και Σὺ μόνος γνωρίζεις τὸ μυστήριον, ποὺ κατεργάζεσαι. Βαπτίσου, βαπτίσου, σὲ ἱκετεύω και σῶσε, ὅπως ἐπιθυμεῖς, ἐκείνους, ποὺ ἀπ' τῆ μεγάλης ἀγάπης Σου ἐπλασες! Εὐτυχισμένος ἐγὼ, ποὺ παράδοξα γιὰ Σένα γεννήθηκα και διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους στην ἔρημο ἀνετράφηκα, και τώρα ἀξιώθηκα τόση μεγάλη ὑπηρεσία νὰ Σοῦ προσφέρω. Εὐτυχισμένος ἐγὼ, ποὺ ἀπὸ Σένα προωρίσθηκα γιὰ νὰ Σὲ ὑπηρετήσω σὲ τόσο μεγάλο μυστήριον.

Ἦ δεξιά, πόσο ὑψώθης! Ἦ πῆλινο σκεῦος, πόσο ἐτιμήθης! Φιλάνθρωπε και μεγαλόδωρε Κύριε· μετὰ τῆ δωρεὰ τῆς χάριτος Σου στὰ νερά αὐτὰ — ποὺ ἔδωσες τῆ ζύμη τοῦ ἁγιασμοῦ, ἀφοῦ ἐβαπτίσθη (γονυπετῶ Δέσποτα) — τρέξε και πρόλαβε τὴν ἀνθρωπότητα, ποὺ τόσο ψυχωραγεῖ και ὑποφέρει· ἀνάστησέ την· εὐρίσκεταιι σὰν σὲ κρεββάτι, ἐπάνω στὴ γῆ ξαπλωμένη και ἄρρωστη ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη της. Ὡς ἰατρὸς ἀπόδιωξε τὶς ἀρρώστειες της. Σὲ περιμένουν οἱ χωλοὶ, Κύριε, γιὰ νὰ μπορέσουν μὲ τὴ φωνή Σου νὰ περπατήσουν. Σὲ περιμένουν οἱ τυφλοὶ γιὰ νὰ δοῦν τὸ φῶς τους. Τὴ δική Σου περιμένουν φωνὴ οἱ νεκροὶ, γιὰ ν' ἀναστηθοῦν, τὴ δική Σου παρουσία διψοῦν αὐτοὶ ποὺ καίονται μέσα στὸν καύσωνα τῶν συμφορῶν. Στάσου ἐπάνω σ' ὅλους, σὰν δροσιὰ θεραπείας.

«Και βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· και ἰδοὺ ἠνεφώθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ και εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον, ὡσεὶ περιστέραν και ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν».

Ἦ ξένα και παράδοξα μυστήρια! Ὁ Οὐρανὸς προσκυνεῖ ἀπὸ πάνω ἐκεῖνον, ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο τὰ νερά εἶχαν σκεπάσει και τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο θεολογεῖ ἐκεῖνον, ποὺ ὁ δοῦλος ἐβάπτισε.

«Και ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα: Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα». Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ κατε-

δέχθη νά βαπτισθῆ, ὄχι γιὰ δική του ἀνάγκη, ἀλλὰ μονάχα γιὰ τὴν φιλανθρωπία του. Ἐκεῖνος, ποῦ ἐβεβαιώθη ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἐκεῖνος ποῦ ἀπὸ μένα, ποῦ καλὰ τὸν γνωρίζω, κηρύσσεται. Ἐκεῖνος, ποῦ πρὸ αἰώνων ἀπὸ μένα ἐγεννήθη καὶ τώρα ἀπ' τὴ Μαρία ὡς ἄνθρωπος ἦλθε στὴ γῆ σας· ὁ ὁμοούσιος καὶ σὲ μένα καὶ σὲ σᾶς· ὁ συναΐδιος μὲ μένα καὶ ὁμοιος μὲ σᾶς στὴ μορφή. Ὁ πλάστης τοῦ Ἀδάμ καὶ ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ· ὁ δημιουργὸς τῆς Παρθένου καὶ ἀπόγονος τῆς Παρθένου. Αὐτός, ποῦ νοεῖται καὶ ποῦ φαίνεται, ὁ τέλειος στὴν θεότητα καὶ ὁ τέλειος στὴν ἀνθρωπότητα. Αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός. Αὐτὸς ποῦ θαυματουργεῖ ὡς Θεὸς καὶ πάσχει ὡς ἄνθρωπος, εἶναι δικὸς μου Υἱός. Ὁ Σταυρὸς δὲν χωρίζει ἀπὸ μένα, Αὐτόν, ποῦ εἶναι στὴ φύσι ἀχώριστος. Αὐτὸς ποῦ σταυρώνεται μὲ καρφιά, εἶναι δικὸς μου Υἱός· καρφιά τὴ θεία οὐσία Του δὲν μποροῦν νὰ τὴν βλάψουν. Αὐτὸς ἀκόμη καὶ ἂν πάσχει εἶναι δικὸς μου Υἱός, διότι δὲν μπορεῖ τὴν θεότητά Του νὰ καταστρέψῃ τὸ πάθος. Αὐτὸς, ἂν καὶ ἐκούσια θὰ νεκρωθῆ, εἶναι δικὸς μου Υἱός· διότι διὰ ν' ἀποθάνῃ ἡ θεότητα δὲν ὑπῆρξε, μὰ οὔτε θέλει ἀλλὰ καὶ οὔτε μπορεῖ. Ἡ νέκρωσις δὲν νικᾷ τὴ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τὴν ἀθανασία δὲν τὴν συντρίβει. Αὐτός, ἂν καὶ θ' ἀναστηθῆ ἀπὸ τοὺς νεκροὺς εἶναι δικὸς μου Υἱός· σᾶν δημιουργὸς τοῦ παντὸς θ' ἀναστήσῃ τὸ ναὸ τοῦ σώματός Του, τὸν ὁποῖο νὰ λυθῆ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του ἐπέτρεψε. Αὐτός, ποῦ μ' αὐτὴ τὴ σάρκα ἀνέβηκε στοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ποτὲ δὲν ἀπουσίασε, εἶναι δικὸς μου Υἱός. Αὐτὸς ποῦ Αὐτὸν δέχεται, δέχεται καὶ μένα μαζί του. Αὐτός, ποῦ Αὐτὸν προσκυνεῖ καὶ μένα λατρεύει. Αὐτὸς ποῦ πιστεύει σ' Αὐτὸν καὶ σὲ μένα πιστεύει. Αὐτὸς ποῦ Αὐτὸν τὸν περιφρονεῖ καὶ μένα περιφρονεῖ· διότι περιφρόνησι τοῦ Υἱοῦ, ζημία τοῦ Πατρὸς εἶναι. Αὐτὸς ποῦ Αὐτὸν δέχεται καὶ δὲν πολυπραγμονεῖ, ἀλλὰ τὸν σέβεται χωρὶς περιέργεια, μακάριος εἶναι.

«Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα». Οἱ ἁμαρτωλοὶ τρέξατε σ' Ἐκεῖνον ποῦ σηκώνει τὴν ἁμαρτία ὄλου τοῦ κόσμου. Οἱ ἄδικοι γνωρίσατε τὸν φιλάνθρωπο δικαστή. Οἱ νεκρωμένοι πρὸ πολλοῦ ἀπ' τὶς ἁμαρτίες, σπεύσατε στὴ πηγὴ τῆς ζωῆς.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ὠραιότατα καὶ χρησιμώτατα δῶρα τῆς ἱερᾶς τοῦ Βαπτιστοῦ ἑορτῆς· ὅλ' αὐτὰ μᾶς τὰ χάρισε ἐκεῖνος ποῦ γιὰ μᾶς ἐφανερώθη στὴ γῆ, ὁ Δεσπότης Χριστός, ὁ Θεὸς μας. Σ' Αὐτὸν ἀνήκει ἡ δόξα, μαζί καὶ ἡ δύναμι, στὸν Πατέρα, στὸν Υἱὸ καὶ στὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο καὶ τώρα καὶ πάντοτε, μέχρι τοὺς ἀτέλειωτους αἰῶνας. Ἀμήν.

Μετάφρ. ΣΟΦ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΑΞΙΝ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΟΥ

«Καγώ... μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ».
(Ίω. α' 34)

Αὐτὴν τὴν σαφῆ καὶ κατηγορηματικὴν μαρτυρίαν ἔδωκε περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης, ὁ μέγας αὐτῆς ἄγγελος τῆς ἐρήμου, ὁ κήρυξ τῆς μετανοίας. Εἶχεν ἀπόσταλῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν προετοιμάσῃ τὸν λαὸν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Μεσίου. Καὶ ὅταν τοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς σημεῖον ἀναγνωρίσεως τοῦ Μεσίου, τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον τὸ «Ἴδῃ τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν» (Ίω α' 33), ἀρχίζει ἀμέσως τὴν διαλαλῆ πρὸς τὰ πλήθη «ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ» (αὐτ. 34). Ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα ἡ μαρτυρία αὐτῆ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Καὶ συγχρόνως ἀποτελεῖ καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον τίτλον τιμῆς καὶ πανηγυρικὸν ἐγκώμιον.

Ἡ ἀξία τῆς μαρτυρίας αὐτῆς καταφαίνεται:

1. Ἀπὸ τὴν ἀνιδιοτέλειαν τοῦ Ἰωάννου. Εἶναι γνωστὸν πόσῃ σημασίαν ἔχει ἡ ἀνιδιοτέλεια δι' ἕνα μάρτυρα ποῦ βεβαιώνει κάποιον γεγονός. Θέλετε νὰ ἴδετε τὴν ἀνιδιοτέλειαν τοῦ Ἰωάννου; Καθ' ὃν χρόνον ἡ φήμη του εἶχεν ἀποκορυφωθῆ καὶ ὁ λαὸς τὸν ἀπεθέωνεν, ἔστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα «ἰερεῖς καὶ Λευῖτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;» (Ίω. α' 19 ε.). Ἡ ἐρώτησις αὐτῆ ἀφείλετο εἰς τὸ ὅτι εἶχε γεννηθῆ σὲ πολλοὺς ἡ ἰδέα, μήπως τυχὸν ὁ Ἰωάννης ἦτο ὁ Μεσίας. Καὶ ὁ εἰλικρινὴς καὶ ἀκέραιος αὐτός ἄνθρωπος ἀπαντᾷ ἀπεριφράστως ὅχι μόνον ὅτι «οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός», ἀλλὰ καὶ ὅτι, παρ' ὅλην τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν φήμην ποῦ τὸν περιβάλλει, αὐτός, συγκρινόμενος πρὸς τὸν Μεσίαν δὲν εἶναι ἀξίος «ἵνα λύσῃ αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος».

Ὅσοι δὲν εἶναι ἀνιδιοτελεῖς, ἀλλὰ ἀποβλέπουν εἰς ἀτομικὰ τὸν συμφέροντα καὶ ὀφέλη, ἐξυψώνουν πάντα τὸν ἑαυτὸν τους, ὅσον μποροῦν περισσότερον καὶ δὲν ἀποποιῶνται τόσον εὐκόλα ἕνα μεγάλον κολακευτικὸν τίτλον ποῦ τοὺς ἀποδίδεται. Ἀντιθέτως ὁ Ἰωάννης παραμερίζει τελείως τὸν ἑαυτὸν του, διὰ τὴν προβάλλῃ μὲ ὅλην τὴν αἴγλην τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος Χρι-

στοῦ. «Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι» (Ἰω. γ' 30) τονίζει. Ἐγώ, τρόπον τινὰ λέγει, δὲν εἶμαι παρὰ ἕνας ταπεινὸς λύχνος ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης. Δὲν ἔχει πλέον καμμίαν ἀξίαν ὁ λύχνος, ὅταν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καταυγάξῃ τὸν κόσμον.

Ἀντιλαμβάνομεθα, ἐπομένως, ἀγαπητοί, ὅτι ὑπ' αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις, ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου περὶ τοῦ Χριστοῦ, «ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ» ἔχει ὅλην τὴν βαρύτητα τῆς μαρτυρίας κατὰ πάντα ἀξιοπίστου μάρτυρος. Ἄλλὰ ἡ σημασία τῆς ἀναδεικνύεται ἀκόμη περισσότερο.

2. Ἀπὸ τὸν βίον τοῦ Ἰωάννου. Ἦτο μεγάλο ἠθικὸν ἀνάστημα ὁ Βαπτιστής. Ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς του ἦτο ἤδη ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ. «Καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ (Λουκ. α' 15), ἐβεβαίωσε περὶ αὐτοῦ ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ. Νεώτατος κατόπιν μεταβαίνει εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἐκεῖ λαμβάνει τὴν κλῆσιν τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην (Λουκ. γ' 3), νὰ γίνῃ πρόδρομος τοῦ Μεσίου, δηλ. νὰ προετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ δεχθοῦν τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ὡς ἀπεσταλμένος δὲ πλέον τοῦ Θεοῦ «ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν» (αὐτ. 4). Ἡ ἀτομικὴ του ζωὴ εἶναι πολὺ ἀσκητικὴ. Περιορίζει εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ἀπαραίτητα εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὴν τροφήν καὶ τὸ ἔνδυμα. Ἡ τροφή του εἶναι ἀκρίδες (βλαστάρια χόρτων ἴσως) καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ τὸ ἔνδυμά του ἀπὸ ἕνα σκληρὸν ὕφασμα κατασκευασμένον ἀπὸ τρίχας καμήλου, μὲ μίαν ζώνην δερματίνην εἰς τὴν μέσην. Ἔτσι ἀπέριττος ἦτο εἰς ὅλας του τὰς ἐκδηλώσεις. Καὶ ταπεινὸς εἰς τὸ ἔπακρον, χωρὶς καθόλου νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν μεγάλην φήμην καὶ τὸ κύρος, ποὺ ἀπέκτησεν ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, εἰς βαθμὸν μάλιστα ποὺ τὸ ὑπελόγιζαν σοβαρὰ καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ «φοβούμενοι τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην» (Ματθ. κα' 26). Ἐν γένει δὲ ἡ ἀγιότης του ἦτο μεμαρτυρημένη καὶ πανθομολογουμένη, ἀφοῦ ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρώδης τὸν ἐθεώρει «ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησε καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε» (Μάρκ. ε' 20).

Διὰ τοῦτο εἶπομεν, ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἶναι μαρτυρία ἀξιοσεβάστου ἀνθρώπου ἀνεγνωρισμένης ἀγιότητος· μαρτυρία, ἐπομένως, σημαίνουσα καὶ

ἀξία πολλῆς προσοχῆς. Ἐπὶ πλέον ὅμως εἶναι μαρτυρία τοῦ ἐπεσφραγίσθη.

3. Ἀπὸ τὴν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰωάννου ἐπικύρωσιν. Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου ὁ Ἰωάννης συλλαμβάνεται καὶ ρίπτεται εἰς τὴν φυλακὴν ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, τὸν ὁποῖον παρεκίνησεν εἰς τοῦτο ἡ παράνομος σύζυγός του (σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ του) Ἡρωδιάς, διότι ὁ Ἰωάννης ἤλεγχε καὶ ἐκαυχῆριάζε τὴν παράνομον αὐτὴν συμβίωσιν, καὶ ἐτόνιζε πρὸς τὸν Ἡρώδη «οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου» (Μάρκ. ε' 18). Ἐπηκολούθησε δὲ ἀργότερον ἡ ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς καὶ ἡ αἱματηρὰ θανάτωσις τοῦ Ἰωάννου, ὑπὸ τὰς γνωστὰς ἐκεῖνας συνθήκας τοῦ συμποσίου τοῦ Ἡρώδου καὶ τοῦ χοροῦ τῆς θυγατρὸς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ τοῦ ἀνοσίου ὄρκου τοῦ Ἡρώδου πρὸς αὐτὴν, ὅτι θὰ ἐπεβράβευε τὸν χορὸν τῆς με ὅποιοδῆποτε ἐπαθλον ἐπιθυμοῦσε ἐκεῖνη. Καὶ τὸ τραγικὸν ἐπαθλον ὑπῆρξεν ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννου. Μετὰ τὸ αἶμά του ὁ Τίμιος Πρόδρομος ἐπισφραγίζει τοὺς ἀγῶνάς του ὡς μάρτυρος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς. Ποῖος δὲν θὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ μέχρις αἵματος καὶ θυσίας ἐμμονὴ τοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν κλῆσιν του, νὰ διακηρύσῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, αὐτὴν μὲν ἀναδεικνύει ἥρωα καὶ μάρτυρα τῆς ἀληθείας, αὐθεντικὰς δὲ τὰς διακηρύξεις του περὶ ἠθικῆς, περὶ μετανοίας, καὶ περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὅτι «οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ»;

Τὴν μαρτυρίαν καὶ διακηρύξιν αὐτὴν ἔχομεν ἤδη δεχθῆ καὶ ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον εἴμεθα χριστιανοί. Ἀλλὰ κατανοοῦμεν ἄρα γε ὅτι ὁ κόσμος σήμερα ἀναμένει ἀπὸ τοὺς φέροντας τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ ἀκεραιότητα καὶ ἀνιδιοτέλειαν, ὅπως ἐκεῖνη τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ ζωὴν ἀνάλογον καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν χριστιανικὴν μας πίστιν, καὶ τὴν διάθεσιν καὶ ἀπόφασιν νὰ διατηρήσωμεν τὴν χριστιανικὴν μας γραμμὴν, ὅτι δῆποτε καὶ ἂν πρόκειται νὰ μᾶς στοιχήσῃ; Αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν καλοῦμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν κόσμον. Νὰ ἀποδείξωμεν διὰ τοῦ βίου καὶ τοῦ χριστιανικοῦ μας παραδείγματος, ὅτι ἡ χριστιανικὴ μας πίστις εἶναι ἀλήθεια καὶ ζωὴ ἀνωτέρα καὶ εὐγενεστέρα. Ὅταν ὁ κόσμος δυσπιστῆ πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ὅταν πολλοὶ λεγόμενοι χριστιανοὶ (ἄτομα καὶ λαοὶ) συντελοῦν διὰ τῶν ἔργων των νὰ δυσφημηθῶν καὶ νὰ συκοφαντηθῶν ἡ χριστιανικὴ πίστις, εἰς τοὺς ἀληθεῖς χριστιανούς μένει ἡ κλῆσις καὶ τὸ καθῆκον νὰ δώσουν διὰ τοῦ βίου των ἔμπρακτον μαρτυρίαν εἰς τὸν κόσμον περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, «ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΑΡΧΟΥ

ΟΥΡΑΝΟΠΟΛΙΤΑΙ

«Ὁδὲ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν,
ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν».
(Ἐβρ. γ' 14)

Ἴδου μία ἀλήθεια καὶ πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν πολὺ συχνὰ λησμονοῦμεν. Ἡ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας πατοῦμεν καὶ περιπατοῦμεν, δὲν εἶναι ἡ αἰώνια πατρίς μας. Δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν ἡ μόνιμος θέσις μας. Ἄλλος κόσμος, οὐράνιος, μᾶς καλεῖ καὶ μᾶς ἀναμένει. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ὑπογραμμίζει τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα τοῦ Ἀποστόλου. Τὴν τονίζει δὲ χαρακτηριστικῶς καὶ ἐμπράκτως τὸ παράδειγμα τοῦ ἑορταζομένου Ἀγίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.

1. «Ὁὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν», διακηρύσσει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος. Καὶ μετὰ τὸ φρόνημα αὐτὸ ἐχάραξε τὴν πορείαν τοῦ ὁσίου Θεοδοσίου. Προέρχεται ἀπὸ τὴν Καππαδοκίαν. Ἀσπάζεται δὲ τὴν μοναχικὴν ζωὴν περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνος. Δὲν ζῆ ὅμως ὡς μονὰς εἰς τὸ ἐρημητήριόν του. Ἀκτινοβολεῖ τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ἀγιότητός του. Καὶ ἡ φήμη του προσελκύει πολλοὺς πλησίον του. Ὁργανώνεται δὲ ὑπὸ τὴν προσωπικὴν του καθοδήγησιν καὶ πνοὴν ἕνας κοινοβιακὸς θεσμός, ἕνα ἄρτιον μοναστηριακὸν συγκρότημα παρὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Παντοειδῆ ἐργαστήρια δημιουργοῦνται, διὰ νὰ ἐργάζωνται ὅλοι οἱ ἀδελφοί. Καὶ εὐαγγῆ ἰδρύματα συγκροτοῦνται (νοσοκομεῖον, πτωχοκομεῖον, γηροκομεῖον κλπ), εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ ἑκατοντάδας προσήρχοντο οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πάσχοντες, διὰ νὰ εὕρουν περίθαλψιν παρὰ τῶν μοναχῶν. Ἀπετελέσθη ταιουτοτρόπως μία πρότυπος κοινωνία ἀνθρώπων, μία ἱερὰ πολιτεία, εἰς τὴν ὁποίαν, ὅπως γράφει ὁ ἱστορικός, ἀνθρώποι οὐρανοπολιτεῖται ἅγιον καὶ ἀληθῆ ἔζων βίον, οὐ μόνον περὶ ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ πλησίον μεριμνῶντες, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνιζόμενοι». (Χρυσοστ. Παπαδοπούλου Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων σελ. 193).

Ἀνθρώποι οὐρανοπολιτεῖται ἐχαρακτηρίσθησαν οἱ περιβάλλοντες τὸν Κοινοβιάρχην Θεοδόσιον εἰς τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο κοινοβιακὸν του συγκρότημα. Ἀνθρώποι τ.ε. κατανοοῦντες καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν διακήρυξιν τοῦ ἀποστόλου, ὅτι «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ

τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Ἄς τοὺς παρακολουθήσωμεν ὀλίγον εἰς τὰς βασικὰς καὶ θεμελιώδεις γραμμὰς τῆς ζωῆς των.

2. Ἐζων βίον ἅγιον. Ἴδου τὸ πρῶτον γνῶρισμά των. Διατί ἄλλωστε ἐγκατέλειψαν τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον καὶ προσέφυγαν εἰς τὴν πρότυπον αὐτὴν κοινοβιακὴν πολιτείαν τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου; Τοὺς εἰλκυσεν ἀσφαλῶς ἡ ἀγιότης τοῦ ἀνδρός, καὶ ἡ περὶ αὐτῆς φήμη ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον κίνητρον, διὰ νὰ ἔλθουν νὰ τὸν γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίον. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἄπαξ τὸν ἐγνώρισαν δὲν ἤθελαν πλέον νὰ μένουν εἰς τὸ κοσμικὸν περιβάλλον, ὅπου ὑπῆρχε τόση ἔλλειψις γαλήνης, ἀλλὰ καὶ τόσον μολυσμένη ἠθικῶς ἀτμόσφαιρα. Ἄναζητοῦσαν κυρίως ἓνα κόσμον ἀνώτερον καὶ ἅγιον. Πρὸς ὅλους δὲ τοὺς «θέλοντας εὐσεβῶς ζῆν» παραγγέλλει ὁ Θεὸς «ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν (τῶν κοσμικοφρόνων) καὶ ἀφορίσθητε καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε» (Β' Κορ. 5' 17). Παραγγέλλει δηλ. νὰ ξεχωρίσουν τὴν θέσιν των ἀπὸ τοὺς «τὰ φαῦλα πράσσοντας». Ἡ προτροπὴ αὐτὴ δὲν σημαίνει τοπικὸν διαχωρισμὸν τῶν ἀνθρώπων. Δὲν συνιστᾷ ὁ Θεὸς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ φύγωμεν εἰς τὰς ἐρήμους. Θέλει ὅμως νὰ ξεχωρίσωμεν ὁπωσδήποτε τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας, ὥστε νὰ διαφέρῃ οὐσιωδῶς ἀπὸ ὅ,τι «καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὁμοίως ποιοῦσι» (Λουκ. 5' 33). Διὰ νὰ παρουσιάσωμεν ὅμως ζωὴν ἀπηλλαγμένην ἀπὸ κάθε τι τὸ ἁμαρτωλόν, ζωὴν ἐνάρετον καὶ ἁγίαν, μᾶς χρειάζονται ἰδανικὰ ἀνώτερα. Νὰ κατανοήσωμεν πρὸ πάντων ὅτι «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ' 20).

Ἡ προσκόλλησις εἰς τὰ γήινα κάνει τὸν ἄνθρωπον νὰ λησμονῇ τὸν Θεὸν καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ νὰ διάγῃ βίον ὑλόφρονα καὶ ἄνομον πολλάκις. Ὅταν ὅμως μᾶς διαπνέῃ πίστις καὶ ζῆλος καὶ ἐνθουσιασμὸς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, τότε ἡ ζωὴ μας φωτίζεται καὶ ἐμπνέεται ἄνωθεν, καὶ κατευθύνεται πρὸς ὅ,τι ἀνώτερον καὶ ἀγιώτερον. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐλέχθησαν αἱ προτροπαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «τὰ ἄνω ζητεῖτε... τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ γῆς» (Κολ. γ' 1-2). εἶναι πολὺ σπουδαῖον ἀντίρροπον εἰς τὴν ἔμφυτον εἰς ὅλους μας κλίσιν καὶ ροπὴν πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, ἡ στροφή αὐτὴ καὶ ἡ ἐνατένισις πρὸς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐκτὶ εἶναι «ὁ πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» καὶ ἡ αἰώνιος πατρίς μας, ἀλλὰ καὶ

διὰ τὴν μεταφέρεται τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν μας ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς οὐρανίας ἀγιότητος καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ οὐράνια χαρίσματα καὶ γνωρίσματα.

3. Ὁ ἅγιος Θεοδόσιος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἶχον ἀξιόλογα κοινωνικὰ γνωρίσματα. Ἄς προσέξωμεν τοῦτο ἰδιαιτέρως. Διότι ἡ σκέψις καὶ τὸ φρόνημα, ὅτι εἴμεθα οὐρανοπολιταί, δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς μακαριότητος εἰς τὴν «ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», ἀλλ' ἔχει καὶ μεγίστην κοινωνικὴν χρησιμότητα. Ἐκείνη ἡ φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσις τοῦ κοινοβίου τοῦ Ἁγ. Θεοδοσίου, μὲ τὰ τόσα εὐαγγῆ ἰδρύματα καὶ τὴν στοργικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων, τί ἄλλο ἀποδεικνύει, εἰ μὴ ὅτι οἱ οὐρανοπολιταὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι μετεφύτευον ἐπὶ τῆς γῆς ἓνα κομμάτι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκαλλιέργησαν τὴν ἀγάπην καὶ ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, ὅλα τὰ «μυρίπνοα ἄνθη τοῦ παραδείσου», ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀθραπίνης κοινωνίας;

Ἐχει γενικωτέραν σημασίαν τὸ πρᾶγμα. Νομίζουν πολλοί, ὅτι ἡ στροφή τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀποβαίνει δῖθεν εἰς βᾶρος τῆς ὀφειλομένης φροντίδος καὶ δραστηριότητος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς τρεχούσας ἀνάγκας τοῦ βίου καὶ διὰ τὰς οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις. Ἄλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ ἀληθές. Χαρακτηριστικῶς μάλιστα, μετὰ τὴν διακήρυξιν τοῦ Ἀποστόλου ὅτι «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» προστίθεται ἡ ἐξῆς σπουδαία ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως προτροπὴ· «τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός» (Ἐβρ. ιγ' 16). Συνιστᾶται δηλ. εἰς τοὺς χριστιανούς, τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ τὸν οὐρανὸν νὰ τὸ συνδυάζουν μὲ ἔργα ἀγάπης καὶ εὐποιίας. Καὶ εἶναι πολλαὶ αἱ παρόμοιαι προτροπαὶ καὶ συστάσεις τοῦ θείου Ἀποστόλου, «εἴνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις» (Τιτ. γ' 8· βλ. καὶ 14). Ἄλλὰ τί λέγω; Μήπως Αὐτὸς ὁ Κύριος τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δὲν τὴν συνδέει ὅπως δὴποτε μὲ τὰ ἔργα τῆς κοινωνικῆς ἀγάπης; («ἐπείνασα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν» κλπ. Ματθ. κε' 35 κ. ἐ.) Καὶ μήπως, διὰ τὴν μὴ περιορισθῶμεν εἰς τὸν ἅγιον Θεοδόσιον, οἱ Μεγάλοι ἐκπρόσωποι καὶ ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (Βασίλειος, Χρυσόστομος κλπ.) δὲν ἀνέπτυξαν εὐρυτάτην

κοινωνικήν δρᾶσιν, ἐν συνδυασμῷ πάντοτε πρὸς τὸν ζῆλόν των διὰ τὴν «βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»;

4. Διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται το Κοινόβιον τοῦ Ἀγ. Θεοδοσίου. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ λέγεται μὲν «βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (διότι ὁ οὐρανὸς εἶναι, κατὰ συνθήκην, ὁ τόπος ὅπου βασιλεύει ὁ Θεὸς καὶ τὸ θέλημά Του· πρβλ. «γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ...»), δὲν εἶναι ὅμως ἄσχετος πρὸς τὴν γῆν καὶ τὴν ἐπίγειον ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τῆς γῆς γίνονται «συνεργοὶ Θεοῦ» καὶ συμπράττουν μετ' Αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς βασιλείας Του «ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν μάλιστα ἰδρύθη ἐπὶ τῆς γῆς ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία συγκροτεῖ, τρόπον τινά, καὶ ἐπίγειον παράρτημα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὁ χριστιανός, ἂν θέλῃ νὰ εἶναι ἀληθῆς οὐρανοπολίτης, ὀφείλει πρωτίστως νὰ εἶναι ζῶν καὶ συνειδητὸν μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας θὰ καταρτίζεται καὶ θὰ ἀγιάζεται, τρεφόμενος διὰ τῶν θείων μυστηρίων καὶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ συμμετέχων ὡς ἐνεργὸν μέλος εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν καὶ δρᾶσιν, ὅπως ἐπραττον καὶ οἱ περὶ τὸν ἅγιον Θεοδοσίον, «ὐπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνιζόμενοι» κατὰ τοὺς κρισίμους ἐκείνους χρόνους τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐντὸς λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐντὸς τῆς Κοινωνίας, ὡς ζῶντων καὶ ὑγιᾶ μέλη αὐτῶν, ὡς ἀποδείξωμεν διὰ τοῦ ἐναρέτου καὶ ἁγίου βίου μας, ὅτι εἴμεθα ἄξιοι καὶ ἀληθεῖς πολῖται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· «οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν».

† Ἀρχμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικὸν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Τῆ 9ῃ Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν τοῖς Γραφοῖς τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἡ τελετὴ τῆς πίττας. Ἐν αὐτῇ παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖος, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος, Πάρου καὶ Νάξου κ. Ἀμβρόσιος καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός, ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Νικόλαος Καρμίρης, ἀνώτατοι ὑπάλληλοι τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι κληρικοί καὶ λαϊκοί. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς, ὁ Διεθύνων Σύμβουλος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., λαβὼν τὸν λόγον, ἐξήγγειλεν ἀπόφασιν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου, καθ' ἣν ἡ Α. Μακαριότης ἐκχωρεῖ εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τὸ τρίτον τῶν ἐξ ἀδειῶν γάμου προσωπικῶν δικαιωμάτων του, διὰ τὴν προικοδότησιν χρηστῶν καὶ ἐναρέτων θυγατέρων ἀπόρων ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Σπυρόπουλος ἐτόνισε τὴν σημασίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν σπουδαιότητα τῆς εὐγενοῦς χειρονομίας τοῦ Μακαριώτατου, ἡ ὁποία, ὡς εἶπεν ὁ κ. Σπυρόπουλος ἀναδεικνύει τοῦτον συνεχιστὴν τοῦ ἔργου τοῦ Μ. Βασιλέως, τοῦ συστηματοποιήσαντος τὴν πρόνοιαν καὶ ὀργανώσαντος τὴν φιλανθρωπίαν». Περαιτέρω ὁ κ. Σπυρόπουλος ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου πρὸς τὸν Μακαριώτατον, ἀνεκοίνωσε δὲ ὅτι τὸ Δ.Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. θὰ γενικεύσῃ τὴν προικοδότησιν εἰς τὰ ἄγαμα θήλεα τέκνα ὕλων τῶν συνταξιούχων καὶ ἡσφαλισμένων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., διὰ συστάσεως ἰδιαίτερου κλάδου προικοδότησεως παρὰ τῷ ὀργανισμῷ.

Ἀκολουθῶς ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, εὐχθεὶς ὅπως εὐδοθῇ κατὰ τὸ τρέχων ἔτος ἡ ἐπιδιωκομένη βελτίωσις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφημερίων, διότι, ὡς εἶπεν ὁ Μακαριώτατος, «ὁ ἐφημεριακὸς κλῆρος ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς κοινωνίας, τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους».

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδεσιμώτατον Χαράλαμπον Γ. Μαργῖνον, Ἀλιβέριον Εὐβοίας. Αἱ βεβαιώσεις αἱ ἐκδιδόμεναι διὰ τὸ Ι.Κ.Α. καταχωροῦνται εἰς τὸ πρωτόκολλον, κληρικοσημαινομένης τῆς οικείας στήλης. Δὲν κληρικοσημαίνονται μόνον αἱ βεβαιώσεις αἱ ἐκδιδόμεναι διὰ τὴν ἀπόληψιν συντάξεων.— Αἰδεσ. Α. Τ. Κ. Παιριτούμενος λόγῳ ὑγείας θὰ λάβετε σύνταξιν 820 περίπου δραχμῶν μηνιαίως. Ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα θὰ λάβετε περὶ τὰς 15.000 περίπου δραχμάς. Ἐστω ὑπ' ὄψιν σας ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἔχετε συμπληρώσει τὰ ἀπαιτούμενα συντάξιμα ἔτη ἢ τὸ ὄριον ἡλικίας μόνον λόγῳ ὑγείας δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε. Ἐπιστώμεν τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος. Νὰ ὑποβάλετε τὴν παραίτησίν σας μόνον μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐνόρκου πιστοποιητικοῦ τῶν διορισθησομένων ἰατρῶν, δι' οὗ θὰ βεβαιούται ὅτι εἴσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων σας. Τυχὸν πρόωρος ὑπαβολὴ πα-

ραιτήσεως δυνατόν νά ἔχη δυσαρέστους συνεπείας.— Αἰδес. Π α π α δ. Β. Ρ ω. Ε. Ἀναμφιβόλως τὸ ὑφ' ὑμῶν ἀναφερόμενον εἶναι τελείως ξένον πρὸς τὴν χριστιανικὴν λατρείαν καὶ ἐντελῶς ἀπαράδεκτον.— Ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ὸ ν Σ υ μ β ο ὔ λ ι ο ν Ἰ. Ν α ο ὕ Ἀ γ ί ο υ Ἀ θ α ν α σ ί ο υ Κ υ ψ ἑ λ η ς Ε ὑ ρ υ τ α ν ί α ς. Ἡ προκήρυξις δημοσιεύεται μόνον ἐὰν φέρῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος προκήρυξις, ἀπεστάλη καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ, ὡς ἐκ τούτου, ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 24 τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας».— Αἰδес. Ἐ. Κ α ρ. Κρήτην. Ὁ ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας ἠσφαλισμένος παρὰ τῷ Τ.Α.Κ.Ε. λαμβάνει ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς ὡς ἐφ' ἀπαξ βοήθημα τόσους μισθοὺς ὅσα εἶναι καὶ τὰ ἔτη, τὰ ὅποια διέρρευσαν ἀπὸ 1/7/1947, ἀφ' ἧς δηλαδὴ ἰδρῖθη τὸ Ταμεῖον Ἀρωγῆς. Ὅχι ὅσα ἔτη ὑπηρετήσεν ὡς ἐφημέριος. Κυρίαν Ἐ λ ἔ ν η ν Π α π α δ ᾶ τ ο υ, Ἐνταῦθα. Δυστυχῶς μετὰ τὸν γάμον σας ἀπολέσατε τὸ συνταξιοδοτικὸν σας δικαίωμα καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νά τὸ ἀποκτήσετε ἐκ νέου, ἔστω καὶ ἐὰν ὁ γάμος σας διελύθη. —

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου, Ἡ ταπείνωσις τοῦ πνευματικοῦ. — Χ., Ἀδελφικά Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λεϊμῶνα» τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (μετφρ. Θεοδ. Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδης, Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν ἀναγνωρίζει πανηγυρικῶς τὴν σημασίαν τῶν παραδόσεων. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Ὁ Λοῦνικ περὶ τὸν Ἥλιον. — Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Κυριαζοπούλου, Ἡ ἔννοια τῆς Βασκανίας. — Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον (μετφρ. Σοφ. Δημητρακοπούλου). — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Ἑορτοδρόμιον. — Εἰδήσεις τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.